

GOŚĆ PIEDZIELNY

II NIEDZIELA
PO NARODZENIU
PAŃSKIM
NUMER 1
ROK LX
KATOWICE
2.I.1983
CENA 6 ZŁ
ISSN 0137-7604

PRYMAS POLSKI NA BOŻE NARODZENIE I NOWY ROK 1983

Siostry i Bracia!

„A słowo ciałem się stało” (J 1, 14) — tak określił narodzenie się Bożego Dzieciątka św. Jan Ewangelista. Tajemnica Bożego Narodzenia przybliża się ku nam każdego grudnia w cichą wigilijną noc. I choć ze zbliżaniem się „betlejemskiej nocy” zbliżamy się także do prawd, które święta Bożego Narodzenia zawierają, to nigdy jednak nie ogarniemy w pełni wszystkich zamierów Boga, które urzeczywistniły się w słowie, gdy ono stało się ciałem i „zamieszkało wśród nas”.

Prawda Bożego narodzenia mówi nam o ludzkiej nędzy, o tulającej się rodzinie, która nakazy ówczesnych władz administracyjnych wyrwała z Nazaretu i kazała szukać schronienia w Betlejem. Mówi nam o pomocy Bożej dla człowieka, o radosnym hymnie „chwała na wysokości Bogu, a na ziemi pokój ludziom dobrej woli” oraz o ludzkiej życzliwości. o pasterskich samorządnie organizujących pomoc dla Dzieciątka, Maryi i Józefa. W tych trzech elementach: osoba — rodzina — bliźni, zamykają się istotne problemy każdego człowieka. Osoba winna zyskać godność społeczną. Prawdziwą zaś rodzinę cechuje serdeczna więź oddanych sobie osób. Bliźni natomiast — to ludzie spoza rodziny — jako przedstawiciele dalszych kręgów społecznych, ale wzajemnie otwarci ku sobie w życzliwości. „Bliźni” nie jest obcym, ale „osoba

kochana. „To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak ja was umiłowalem” (J 15, 12). Chrześcijańską więzią między osobą, rodziną i bliźnim jest Bóg przyjęty wiarą. On jest nam bardzo potrzebny jako więź międzyludzka. Bóg jest potrzebny nam, potrzebny jest ojczyźnie, potrzebny jest światu. Dlatego słowo urodzone przed wiekami z Ojca urodziło się w czasie jako Człowiek z Maryi Dziewicy.

Przeżywamy już trzecie Boże Narodzenie w napięciach narodowych. Pozostało w naszej pamięci i uczuciach dużo ran. Doświadczamy, że wiele hańs, programów, a nawet wielu bliźnich nas drażni. Są jak ocierająca się o ubranie niezabandażowana rana. Tym ranom należy się szacunek, bo nawet głośkanie powoduje ból. Nie drażnijmy więc ran w te święte dni, kiedy Bóg się rodzi a niebo wzywa do pokoju: „pokój ludziom dobrej woli”.

W te święte dni rodzinnego spokoju potrzebna nam modlitwa. Czy może za mało się modlimy, to znaczy zbyt rzadko stajemy przed Bogiem w szczerości naszych postaw, w dziecięcym zawierzeniu Bogu Wszechmogącemu? Mamy więc okazję stanąć przed złobkiem w naszych świątyniach. W ciichości szopki betlejemskiej znajdziemy ciszę, aby dłuższą chwilę zatrzymać się ze Słowem, które stało się

(CIAĞ DALSZY NA STR. 3)

UROCZYSTOŚĆ OBJAWIENIA PAŃSKIEGO

KS. HELMUT JUROS

Święto Objawienia Pańskiego jest znane u ogółu wiernych bardziej jako święto Trzech Króli i przeżywane bardziej w kategoriach scenarii jasełkowej jako relacja kronikarsko-historyczna. Tak ujmują je potocznie przepowiadania katechetyczne i homiletyczne oraz zwyczaj religijno-narodowe. Tylko w zaawansowanej refleksji teologiczno-biblijnej podnosi się zastrzeżenie co do tego, tym bardziej, że rodzimi religioznawcy laicy w myśl odkurzonej na nowo krytyki liberalnej uważają całą ewangelie dzieciństwa Jezusa za zwykłą legendę. Przestrzega się przed zbyt pochopnym redukowaniem szczegółów literackich w scenie Trzech Króli do samej treści wiary. Biblisty troskliwie rozróżniają w opisie tej sceny trzy płaszczyzny: historyczno-literacką, teologiczno-literacką i redakcyjno-interpretacyjną, aby w ten sposób przewyżnić skrajną alternatywę: czy to kronika czy legenda? Odpowiadają, że to ani kronika ani legenda. Użyty przez Ewangelistę rodzaj literacki (midrasz) służył wyjaśnianiu faktów pod kątem zbudowania czytelnika i zastosowania ich do teraźniejszości. Obok wątku historycznego w opisie pokłonu Mędrców występują elementy formy literackiej (haggady), które mają na celu podkreślenie momentów cudowności i nadzwyczajności zjawisk. Wzięty jednak całościowo nie dotyczy istotnego aspektu wiary, jakkolwiek podaje Dobrą Nowinę o Dzieciństwie

Jezusa chrześcijanom przeżywającym wydarzenia zbawcze dzisiaj.

Wprawdzie Ewangelii Dzieciństwa Jezusa nie pisze historyk dla ciekawych przeszłości czytelników, to jednak słuszną jest troska dzisiejszych biblistów o prawdę historyczną interesującego nas tu zdarzenia. Tylko wtedy jest ona ostatecznie — jako prawda — prawdą zbawczą, prawdą pouczającą i zobowiązującą. Ale dbałość o wartość historyczną tekstu winna łączyć się z poznaniem tego, co ewangelista (a przez niego sam Bóg) w opisie zdarzenia chciał nam powiedzieć. Na kerygmataczny sens jego wypowiedzi składa się logos i ethos — łącznie, to jest prawda o dobru dla zbawienia człowieka, prawda podatna na stałą aktualizację. Ołów z tego względu dla jej wyrażania i przekazywania nie bez znaczenia będą także środki wyrazu jak narracja i sceneria ludowych jasełek. Przekonuje nas o tym odbiór tej prawdy religijno-moralnej przez prosty lud, przez nas w sumieniu jako prawdy bezwzględnej i niezmiennej — ponadczasowej.

Po linii takiego odczytania sensu opisu biblijnego zachęca nas Ksiądz Prymas w tegorocznym orędziu Bożego Narodzenia: „Z wiarą i ufnością popatrzmy na Złobek Bóg wszechmocny staje się błędną Dzieciącią, skazany na niepewność jutra. Ma tylko Najukochańszą Matkę, oddanego Opiekuna św. Józefa, solidarnych Pasterzy i wędrownych intelektualistów —

Mędrców. To mało wobec absolutyzmu Heroda ale wystarczająco wobec socjalnych potrzeb Boga-Dzieciątka”. Ale możliwe są inne, niegodziwością moralną uwarunkowane postawy człowieka wobec tej prawdy zbawczej. Zajmuje ją Herod. W jego charakterystyce podkreślony jest znamieny szczegół: „Król Herod przeraził się (Mt 2, 3). Herod faktycznie dzierżył władzę dzięki łasce Rzymu. Zyl w ciągłej obawie przed detronizacją. Donosicielstwo, wywiad i prowokacja były jego bronią. Groźbą kary śmierci i morderstwami terroryzował naród. Nagle: jego zainteresowanie miejscem pobytu Dzieciątka wynikało z podstawowej obsesji — żądzy posiadania władzy. Tej sprawie było podporządkowane wszystko — także prawo i nauka. Pisarze prawa, uczeni w Piśmie i starsi ludu mieli obowiązek aprobować cele polityczne Heroda, służyć godzić się na zinstrumentalizowanie ich wiedzy. I faktycznie ulegli presji politycznej, zdradziwszy swemu powołaniu służenie prawdzie. Ta niewierność wobec prawdy w każdej kolejnej koniunkturze politycznej będzie coraz większym ich upodleniem. Kiedyś powiedzą okupacyjnemu namiestnikowi Pilatowi przeciw Jezusowi: „Poza Cezarem nie mamy króla” (J 19, 15). Są oni nawet zdolni do szantażu z powołaniem się na rację stanu okupanta: „Jeżeli go uwolnisz, nie jesteś przyjacielem Cezara. Każdą, kto się czyni królem, sprzeciwia

się Cezarowi” (J 19, 12). Równocześnie tłumaczą się przed swoimi rodakami obawą przed obcą interwencją: „Jeżeli go zostawimy, to wszyscy uwierzą w niego i przyjdą Rzymianie i zniszczą nasze miejsce święte i nasz naród” (J 11, 48). Tak oto droga ich przewrotności moralnej wobec Chrystusa-Mesjasza miała swój początek w układnym serwilizmie podczas narażenia Heroda. Do takiego wniosku dochodził chrześcijanin w odczytywaniu sensu opisu holdu Mędrców. Ich wierzącemu sumieniu nie przeszkadzała jego clementy midraszowe lub skolarzenia jasełkowe. Dla nich zawarta tu prawda zbawcza jest oczywista.

Natomiast cała sympatia moralna jest po stronie Mędrców, ponieważ zachowują się godnie i postępują słusznie w dążeniu do celu. Są bezinteresowni w poszukiwaniu prawdy, w znalezieniu Mesjasza. Traktują Go „bezużytecznie” w składaniu swoich darów ze względu na Niego samego a nie ze względu na cokolwiek poza Nim, oraz w przyjmowaniu Jego daru łaski darmo danej. Poznają Boga i spotykają się z Nim, otwierają się wobec Niego wewnętrznym darem swego serca w zamian za Jego dar oddania się człowiekowi w tajemnicy Wcielenia. Chrześcijanie dopatrują się w tym spotkaniu człowieka z Bogiem samej istoty religii. Dla nich nigdy nie było obcą myślą, że człowiek nie posiada prawdy lecz pozostaje zawsze w drodze do niej. Kościół fascynuje się tą myślą, nazywając Magów królami, zaliczając ich do koronowanych głów. Dzieło ich poszukiwania zostało ukoronowane sukcesem. Bycie w drodze zakończyło się spotkaniem, a poszukiwanie znalezieniem. Ikona przedstawia to rozmalcie Mędrcy przekraczają pewien próg niewiedzy,

(DOKONCZENIE NA STR. 3)

CZYTANIE I Z KSIĘGI SYRACYDESA

Mądrość wychwała sama siebie,
chlubi się pośród swego ludu.
Otwiera swe usta na zgromadzeniu

Najwyższego
i ukazuje się dumnie przed Jego
potęgą:

Wtedy przykazał mi Stwórca
wszystkiego,
Ten, co mnie stworzył, wyznaczył mi
mieszkanie

i rzekł: „W Jakubie rozbij namiot
i w Izraelu obejmij dziedzictwo”.
Przed wiekami, na samym początku

mię stworzył
i już nigdy istnieć nie przestanę.
W świętym przybytku, w Jego

obecności,
zaczęłam pełnić świętą służbę
i przez to na Syjonie mocno stanęłam

Podobnie w mieście umiłowanym
dał mi odpoczynek,
w Jeruzalem jest moja władza.

Zapusiłam korzenie w sławnym
narodzie,
w posiadłości Pana, w Jego

dziedzictwie.
(Syr 24, 1—2, 8—12)

PSALM RESPONSORYJNY

Refren: Słowo Wezłone
wśród nas zamieszkało

Albo: Alleluja.

Chwał, Jerozolim, Pana,
wysławiaj twego Boga, Syjonie.
Umocnia bowiem zawory bram twoich
i błogosławi synom twoim w tobie.

Refren.

Zapewnia pokój twoim granicom
i wyborną pszenicą hojnie ciebie
darzy.

Sie swe polecenia na krańce ziemi
i szybko mknij Jego słowo.

Refren.

Oznajmił swoje słowo Jakubowi,
Izraelowi ustawy swe i wyroki.
Nie uczynił tego dla innych narodów.
Nie oznajmił im swoich wyroków.

Refren.

(Ps 147, 12—13, 14—15, 19—20) R.: J
1, 14)

CZYTANIE II Z LISTU ŚWIĘTEGO PAWŁA APOSTOŁA DO EFEZJAN

Niech będzie błogosławiony
Bóg i Ojciec

Pana naszego Jezusa Chrystusa,
który napenił nas
wszelkim błogosławieństwem

na wyżynach niebieskich
w Chrystusie.

W Nim bowiem wybrał nas
przed założeniem świata,

abyśmy byli święci i nieskalani
przed Jego obliczem.
Z miłości przeznaczył nas dla siebie
jako przybranych synów przez

Jezusa Chrystusa,
według postanowienia swej woli,
ku chwale majestatu swej łaski,
którą obdarzył nas w Umiłowanym.

Przeto i ja usłyszawszy o waszej
wierze w Pana Jezusa i o miłości
względem wszystkich świętych, nie

zaprzestaję dziękczynienia, wspominając
was w moich modlitwach. Proszę
w nich, aby Bóg Pana naszego Jezusa

Chrystusa, Ojciec chwały, dał wam
ducha mądrości i objawienia w głębszym
poznawaniu Jego samego. Niech

da wam światło oczy serca, tak byście
widzieli, czym jest nadzieja waszego
powołania, czym bogactwo

chwali Jego dziedzictwa wśród świętych.
(Ef 1, 3—6, 15—18)

SPIEW PRZED EWANGELIĄ
Aklamacja: Alleluja, alleluja, alleluja,
Chrystus został ogłoszony narodem,
znalazł wiarę w świecie, Jemu chwała

Aklamacja: Alleluja, alleluja, alleluja.
EWANGELIA
WEDŁUG ŚWIĘTEGO JANA

Na początku było Słowo,
a Słowo było u Boga,

i Bogiem było Słowo.
Ono było na początku u Boga.
Wszystko przez Nie się stało,
a bez Niego nie się nie stało,
co się stało.

W Nim było życie,
a życie było światłością ludzi,
a światłość w ciemności świeci
i ciemność jej nie ogarnęła.

Była światłość prawdziwa,
która oświeca każdego człowieka,
gdy na świat przychodzi.

Na świecie było Słowo,
a świat stał się przez Nie,
lecz świat Go nie poznał.

Przyszło do swojej własności,
o swol Go nie przyjęli.
Wszystkim tym jednak, którzy Je

przyjęli,
dało moc, aby się stali dziećmi Bożymi
tym, którzy wierzą w imię Jego,
którzy ani z krwi,

ani z żądzy ciała,
ani z woli męża,
ale z Boga się narodzili.

Słowo stało się ciałem
i zamieszkało między nami.

I oglądaliśmy Jego chwałę,
chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje
od Ojca,

pełen łaski i prawdy.
(J 1, 1—5, 9—14)

UROCZYSTOŚĆ BOŻEJ RODZICIELKI MARYI

Dzień nowego roku w liturgii rzymskiej jest świętem maryjnym. Jedni wiążą wprowadzenie tego święta z poświęceniem bazyliki ku czci Matki Bożej na Forum Romanum, inni widzą tu wpływ liturgii bizantyjskiej. Dzień nowego roku już w średniowieczu miał charakter maryjny, choć później oktawa Bożego Narodzenia osnuta została wokół święta Obrzezania Pańskiego. Odnowiony mszał rzymski w 1970 roku powraca do starej tradycji, nowy rok jest znów uroczystością Bożej Rodzicielki, Maryi.

Sobór w Efezie (431 r.) ogłosił, że Maryja jest Matką Boga, czyli Bogarodzicą i ta wiara Kościoła znajduje wyraz w modlitwach przeznaczonych na 1 stycznia. Tego dnia wysławiamy macierzyństwo Maryi Dziewicy i uwielbiamy jej Syna. Maryja zrodziła Tego, który ją stworzył i jednocześnie pozostał Dziewicą. Zbawiciela zrodziła Dziewica, dlatego wielbimy Boga za ten cud. Została objawiona cudowna tajemnica, natura ludzka doznała odnowy. Bóg niezmierzony przyjął to, co ludzkie. Pan spełnił zapowiedzi Pisma, kiedy w sposób cudowny rodząc się z Dziewicy, zstąpił jak deszcz na runo, aby zbawić wszystkich ludzi. W nowy rok wyznajemy nietknięte dziewictwo Maryi, które jest jak krzak gorejący widziany przez Mojżesza, krzak, który płonął a nie uległ spaleni. Maryja poczęła za sprawą Ducha Świętego Jednorodzonego Syna Bożego i zachowu-

jąc chwałę dziewictwa, wydała światu Światłość Przedwieczną, Jezusa Chrystusa, Pana naszego, Dawcę życia. Maryja dostąpiła wielkiego wybrania, została obdarzona niezwykłymi przywilejami. Dary te otrzymała ze względu na swą rolę w historii zbawienia.

Maryja, będąc Matką Jezusa, jest również Matką Jego Kościoła. Ten nowy tytuł został nadany Maryi w czasie trwania II Soboru Watykańskiego. W uroczystość nowego roku modlimy się do Boga, który obdarzył Maryję radością macierzyństwa, o radość dla rodziców ze swych dzieci, a także o jedność wszystkich rodzin. Sprawa jest niezwykle aktualna. W oktawie Bożego Narodzenia, w przypadającą niedzielę, obchodzimy święto Świętej Rodziny, ale także uroczystość Bożej Rodzicielki jest świętem rodzinnym. Chrystus rodzący się na łonie rodziny uświęca wszystkie rodziny.

Cała ludzkość tworzy jedną, wielką rodzinę. Niestety, jest często podzielona na wiele sposobów. Dlatego uroczystość Bożej Rodzicielki jest także od piętnastu lat Dniem modlitw o pokój na świecie. Po raz pierwszy ten Dzień obchodzono z woli Pawła VI 1 stycznia 1968 roku. W orędziu wydanym z tej okazji czytamy: *Pragnęlibyśmy, by na początku rachuby kalendarzowej, która mierzy i opisuje wędrówkę życia ludzkiego w czasie, ten obchód powtórzył się co roku. Papież Jan XXIII w encyklice „Pacem in terris” przypomi-*

na, że pokój na ziemi może być budowany i utrwalony tylko przez zachowanie porządku ustanowionego przez Pana Boga. Dlatego przez życie zgodne z Ewangelią przyczyniamy się do zaprowadzenia w świecie prawdziwego i trwałego pokoju.

Dzień nowego roku to tradycyjna pora życzeń i podarków składanych sobie wzajemnie. Był dawniej zwyczaj w Polsce podkradania sąsiadom tego i owego, żeby we własnym domu się darzyło, a następnie oddawania nabytku właścicielom, ale przez wykup. Niedługo, jak i dzisiaj, słyszało się wszędzie w nowy rok „do siego roku”. W ten też dzień już od rana przypadano sobie do policzków życząc pomyślności i szczęścia. Życzenia te miały zawsze charakter religijny. Niekiedy dni od nowego roku do Trzech Króli nazywano „szczodrymi” przez zwyczaj rozdawania upominków. Dziś może jesteśmy mniej hojni, ale życzymy sobie nawzajem również dobrze. W noc sylwestrową zgodzimy się pewnie z Adamem Asnykiem, który przed wiekiem tak pisał:

*Słyszycie! Północ już bije,
Rok stary w mgły się rozwiewa,
Jak sen przepada...
Krzyżmy: rok nowy niech żyje!
I ruijmy z przyszłości drzewa
Owoc, co wiecznie dojrzewa
A nie opada...*

D. Z.

LOGOS

Kiedy czytujemy się w prologu Ewangelii św. Jana odnajdujemy jakiś nowy zupełnie obraz Boga, odbiegający całkowicie od nastroju betlemskiej stajenki. To ten sam Bóg — ale wydaje się być Kimś dalekim, niepojętym, nieprzystępnym. On był na początku. Nie ogranicza Go czas, przestrzeń, świadomość. Jest ponad wszystkim, nieuchwytny, nieporównywalny, nieogarniony. Istnieje, bo jest Tym Kim Jest.

Ale Jan nie nazywa Go „Bogiem”, używa określenia „Logos” — Słowo, które zapożyczył z filozofii greckiej. Logos — Słowo to myśl, zasada wszechświata, wewnętrzna racja istnienia wszystkiego, mówiąc prościej: kosmiczna siła, która sprawia, że świat istnieje. Używając tego określenia Jan pragnie ukazać, że Bóg nie jest tylko tym Kimś dalekim prze-

kracającym wszystko. Nie jest obserwatorem usiłującym ingerować w sprawy świata. Będąc poza wszystkim równocześnie jest On pośrodku każdego istnienia i życia. Bez Niego wszystko rozpadłoby się w nicotność. Dlatego Jan mówi dalej, że w Słowie jest życie, a życie to jest światłością ludzi. Tak więc Bóg nie przychodzi do człowieka z zewnątrz jak ktoś obcy, ale żyje w nim. Św. Paweł w swoim kazaniu wygłoszonym na Areopagu mówi w podobny sposób: „W Nim żyjemy, poruszamy się i jesteśmy”.

Dzisiejszy człowiek pochylony jest ku ziemi. Wierzy w pracę, postęp, technikę, naukę. Wyjaśnił wiele tajemnic i zagadek, które kiedyś tłumaczone były istnieniem sił nadprzyrodzonych. Wydaje mu się, że realne jest jedynie to, co może zbadać, zwerifikować, doświadczyć. Łatwo podda-

je się wpływom różnych ideologii materialistycznych, zwłaszcza gdy mienią się „naukowymi” — nawet wówczas, gdy ich nie akceptuje. Boł się, aby przypadkiem nie zarzucono mu, że jest zacofany, a żyjemy w takich układach, gdzie wszystko musi być postępowe. Najczęściej więc zdarza się, że człowiek nie tyle odrzuca Boga, co raczej wstydzi się Go. Jego wiara jest bardzo nieśmiała.

Jakże często jednak zapomina się, że prawie wszyscy współcześni fizycy są ludźmi wierzącymi i zajmują zgodne stanowisko co do tego, że postęp, nauka i technika nie negują istnienia Boga, wręcz przeciwnie: Im głębiej człowiek wchodzi w tajemnice świata i kosmosu — twierdzą — tym większa staje się dla niego tajemnica Boga. Ale nie musimy odwoływać się do wypowiedzi i postaw współczes-

nych przyrodników. Wiara nie potrzebuje potwierdzenia ze strony fizyki, czy innych nauk. Jan w swoim prologu wypowiada o Logosie — Słowie następujące zdanie: „Słowo stało się ciałem i zamieszkało między nami. I oglądaliśmy Jego chwałę”. A więc Bóg nie przyszedł z daleka, z zaświatów, z zewnątrz, ale podobnie jak my wyszedł z tego świata i przyjął ludzką postać. I to jest wystarczającą podstawą wiary w Jego istnienie.

Najczęściej używamy stereotypowej formuły: Bóg stał się człowiekiem. Jan specjalnie używa mocniejszego wyrażenia: „Słowo stało się ciałem”. Ciało podlega zniszczeniu, rokładowi. Bóg więc stał się tym, kim jest każdy z nas pomimo postępu, nauki i techniki: istotą zdającą się ku śmierci. W ten sposób dokonała się przedziwna synteza, której ludzkość oczekiwała od tysięcy lat: Bóg stał się człowiekiem, aby człowiek mógł stać się Bogiem.

ATANAZY

PRYMAS POLSKI NA BOŻE NARODZENIE I NOWY ROK 1983

(CIAĞ DALSZY ZE STR. 1)

ciałem. Zatrzymajmy się także przy Bogurodzicy. Pochylona nad bezradnym Dzieciątkiem w żłobku jest ta sama, co na czcigodnym obrazie Jasnogórskiego Jubileuszu. Jasnogórska Matka — tak bardzo wierzymy — pochyla się także nad nami, jak gdyby niezaradnym ludem swego wybrania — Polską. Otacza swą troską Kościół. Kościół zaś przygarnia pod swoje skrzydła, jak kokosz chroniące się przed burzą pisklęta Kościół to wspólnota wiary. Wiara ukazuje się w modlitwie. Szukając sposobności do modlitwy, odnajdziemy wspólnotę modlących się, odnajdziemy bliźniego otwartego na miłość, odnajdziemy Kościół. Nie przestaję zachęcać Was do modlitwy. Weźcie różaniec — niech tajemnice modlitw różańcowych znaczą każdy nasz dzień Jubileuszu Jasnogórskiego.

Umiłowani Bracia i Siostry! Wzmocnijmy nasze siły modlitwą, bo czeka nas rok trudny. Musimy ocalić siebie w życiu fizycznym, bo przecież wiele rodzin może być zagrożonych brakiem odpowiedniego pokarmu. Musimy także ocalić siebie przed zagrożeniem duchowym. Depresja i apatia, gorycz, i zniechęcenie, namiętność i desperacja są niebezpiecznymi stanami naszego ducha, na tak rozchwianych postawach wewnętrznych trudno budować ład społeczny. Kościół zaś, którym my jesteśmy jako wierzący, pragnie swoją narodową wspólnotę kształtować na trwałych zasadach moralnych, których wykładnię społeczną znaleźliśmy w nauce ostatniego Soboru oraz w encyklikach papieskich.

Tam znaleźliśmy także źródło właściwej interpretacji naszych narodowych dążeń i kryterium patriotycznych działań.

Czeka nas trudny rok 1983, który my w programie duszpasterskim nazywamy „rokiem nadziei”. Dla chrześcijanina ta nadzieja jest Jezus Chrystus, a prowadzi nas do niego Maryja, Jego Matka i Matka naszego Kościoła.

Gorąco pragnę, aby ta nadprzyrodzona nadzieja dała się objąć najwrażliwszej grupie społecznej — takie jak młodzież i inteligencja. Młodzież — to znaczy: dzieci szkolne, studenci i młode małżeństwa, wdychające do jakiegoś mieszkania w bloku. Młodzież, a przynajmniej jej część, doznała największych utrapień minionych miesięcy, doznała także zakłócenia czasu potrzebnego jej do spokojnej nauki, do godziwej rozrywki, do możliwości samowychowania się w przyjaźni w swoich stowarzyszeniach. Inteligencja i środowiska twórcze odczuwają bardzo presję siły administracyjnej, a nie starcza im mocy, aby przebić się przez struktury dysponujące określonymi schematami. Jakże bardzo jest potrzebna tym grupom chrześcijańska nadzieja.

Konkretnym znakiem tej nadziei ma być powtórna wizyta Ojca św. Jana Pawła II w naszej ojczyźnie. Winniśmy ten dar przyjąć wielkim sercem i otwartym umysłem. Przyjazd Ojca Świętego będzie przede wszystkim wydarzeniem religijnym i kościelnym, a więc wydarzeniem nadrzędnym w stosunku do realiów społecznych. Be-

dzemy zabiegać o taki charakter pielgrzymki Jana Pawła II, aby na pierwszym miejscu uczczona była Maryja Jasnogórska a Rok Jubileuszowy znalazł w celebrze papieskiej swój najdonioślejszy akt modlitwy. W pielgrzymce tej chcemy następnie uczcić razem z Papieżem św. Maksymiliana Kolbego, bohatera cichej miłości bliźniego. Będziemy pracowali nad tym programem w duchu wiary. W tej wierze na okazję wizyty apostolskiej złożymy Bogu nasze dary: dar życia — a więc obronę nienarodzonych i obronę każdej osoby przed naruszeniem jej mienia i jej godności, dar godnego życia — a więc dar trzeźwości, dar rozumnego i wolnego ograniczenia się w używaniu napojów alkoholowych i innych środków podniecających, dar chrześcijańskiego życia — a więc dar modlitwy, ofiary i dobrych dzieł miłosierdzia.

Umiłowani Bracia i Siostry! Przyjmijcie moje gorące życzenia w słowie, które stało się ciałem i w miłości Matki Najświętszej, która jest naszą nadzieją. Niech słowa otuchy chrześcijańskiej, jaką niosą święta Bożego Narodzenia, dotrą do miast, osiedli i wiosek; niech krzepiące słowa naszych kołęd rozbrzmiewają wśród robotników, rzemieślników i rolników, niech Boży pokój zagląda do biur i urzędów, niech mądrość Boża będzie natchnieniem uczonych, uczących i nauczanych, niech łaska Boża będzie z Wami wszystkimi.

Łogostawie Wam —
Arcybiskup Józef GLEMP
PRYMAS POLSKI

NA POCZĄTKU BYŁO SŁOWO

(J. I. B)

NA POCZĄTKU BYŁO SŁOWO... Jednym ciosem, jak błyskawica, pierwsze zdanie z ewangelii św. Jana zrzuca zasłonę zakrywającą tajemnicę Boga. Kurtyna w Świątyni odsłaniająca obecność Jahwe, zostaje rozerwana na dwoje. Zachwycające i bliskie, choć jeszcze niepełne Objawienie Boga w Starym Testamencie osiąga w Nowym doskonałość.

Ewangelia objawia ludziom tajemnicę ukrytego życia Boga; rzuca promyk słońca do Wewnętrzznego Sanktuarium. Bóg mówi o swym sekrecie do swych dzieci, przyjaciół, wszystkich, których kocha — również do mnie.

Księga Rodzaju ukazuje Boga w relacji ze stworzeniem: *Na początku stworzył Bóg niebo i ziemię*. Później w Biblii Bóg objawia się jako Święty, Ten Który Jest, niezmienny, wierny, miłujący swój lud. Zaś teraz Ewangelia mówi nam o swym Bogu: **NA POCZĄTKU SŁOWO BYŁO U BOGA**. Niezłębione, wieczne i wielkie misterium Boże zostaje objawione prostym stworzeniem. Panie, czy zasłużyliśmy kiedykolwiek na taką łaskę?

W akcie miłości, objawiającym ogrom zaufania, jakim Bóg darzy ludzi, mówi On, że jest Ojcem rodzącym odwiecznie Syna. Jego Słowo, Jego Syn umiłowany mieszka z Nim. Mój Bóg daje mi poznać całe bogactwo Jego natury, istotę miłości, dar, który czyni z siebie, sposób w jaki dzieli wszystkie swe doskonałości z Synem. Czwarła ewangelia otwiera się na wizję prawdy, na niepojęty blask, na nieskończone dobro, z których płyną dla nas najgłębsza szczęście i radość.

W milczeniu adoruję Słowo, które istniało zanim świat powstał. **A SŁOWO BYŁO U BOGA...** Ewangelia św. Jana objawia nam od początku tajemnicę Chrystusa. Chrystus jest jedno z **JA JESTEM** — Jahwe Panem naszym Bogiem — Bogiem Abrahama, Izaaka i Jakuba, Bogiem wierzących — Bogiem, który stwarza i zbawia.

Chrystus, odwieczne Słowo, jest tym samym Mądrością Boga. Stosują się do Niego teksty Starego Testamentu mówiące o Mądrości Bożej: *Byłam Z NIM ZANIM ŚWIAT POWSTAŁ*, zanim cokolwiek stworzył...

Mądrość Boża jest teraz już znana: jest Osobą, Żywym Słowem Ojca, mieszkającym z Nim. Objawienie ukrytego życia Bożego napędza nas zachwytem dla Majestatu Boga i prowadzi nas ku szczytom kontemplacji. Bóg wprowadza nas łaskawie w uszczęśliwiające widzenie, zasadzając się na poznaniu Go takim jakim jest, na oglądaniu Go i posiadaniu w blasku Jego świętości i chwały.

Syn żyje z Ojcem dzieląc Jego życie i doskonałość, znajdując prawdziwą rozkosz w posiadaniu Jego miłości. Mój Boże i Ojczy, czy mogę mieć udział w tym szczęściu, przebywać z Twoim Słowem, blisko Was, kochana przez Was? Czy ja także mogę odnaleźć tę prawdziwą rozkosz wraz z Synem w objęciach Ojca?

I BOGIEM BYŁO SŁOWO... Proklamacja ta wstrząsa nami nieczym grzmoć. Chrystus, o którego działaności opowiada nam Ewangelia, poprzez którą przekazuje On nam Swe orędzie, ten Chrystus jest Słowem, odwiecznym Synem Ojca, Bogiem jak Ojciec.

Padnijcie na twarze i adorujcie, wszyscy, którzy to rozumiecie: Słowo jest Bogiem, Jezus Chrystus jest Bogiem.

Nikt nigdy nie widział Boga, lecz jedyny Syn przyszedł z nieba i nam Go objawił. Nikt nie może zobaczyć Boga i nadal żyć, mówiono pod starym Prawem. Zaś nowe Prawo ogłasza: *znaj Boga — to żyć!*

O Słowo Boże, umiłowany Synu Ojca, wierz, że jesteś prawdziwym Bogiem!

Matka TERESA Z KALKUTY

Aby byli jedno

DWA OGNI

Chiara Lubich

Wola Boża jest wolą Ojca, a wszystko, czego Bóg chce, służy naszemu dobru. Kiedy to rozumieliśmy, zaczęliśmy przyjmować wolę Bożą jako naszą i wypełnialiśmy ją całym sercem, całą duszą i ze wszystkich sił.

Żyjąc w ten sposób, zaczęliśmy coraz lepiej rozumieć słowa Nowego Testamentu odnoszące się do pełnienia woli Bożej.

Jezus powiedział: *Moim pokarmem jest wypełniać wolę Tego, który mnie posłał* (J 4, 34) i my również chcieliśmy powtarzać te słowa za Jezusem.

Patrzyliśmy na Jezusa. Naśladowaliśmy Go nie zewnętrznie (np. przez bicowanie się czy chodzenie bez trzosa), lecz tak jak On chcieliśmy wypełniać wolę Bożą.

W 1946 roku pisałam:

Dusza musi zdobyć się na wysiłek, by jak najszybciej stać się drugim Jezusem. „Grać rolę” Jezusa na ziemi. Udzielił Bogu naszego człowieczeństwa, aby przez nie mógł „outórzyć” życie swojego Syna na ziemi. Dlatego musimy postępować tak jak Jezus: czynić tylko wolę Bożą. Zaw sze mieć na ustach te słowa, które Jezus powiedział o sobie. Kiedy dusza stanie się uosobieniem Chrystusa w całkowitym i zdecydowanym posłuszeństwie względem Ojca, wtedy zrealizuje się w niej jedność.

Patrząc na życie świętych, nie chcieliśmy naśladować ich dosłownie, we wszystkim, lecz tak jak oni wypełniać wolę Bożą. Jakże różnił się między sobą, a jednocześnie jak bardzo byli do siebie podobni, dzięki temu, że wypełniali wolę Bożą!

W tych pierwszych latach wypełnianie woli Bożej było dla nas wszystkim naszym ideałem! Ważne było np. poświęcenie się Bogu poprzez śluby, ale ważniejsza była wola Boża. Przypominał sobie jak bardzo odczuwałam szczęście mojej siostry powołanej do małżeństwa. Była szczęśliwa tak jak ja, zupełnie tak samo jak ja. Mówiłam jej: ty wychodzisz za mąż i w ten sposób czynisz wolę Bożą, a ja pozostaję w dziewictwie, lecz jesteśmy do siebie po-

dobne, ponieważ najważniejsze jest wypełnienie woli Bożej.

Pełnienie woli Bożej budowało braterską więź, łączącą nas z Jezusem i wzajemnie między nami, czyniło z nas dzieci jednego Ojca.

Kto ukazywał nam wolę Bożą?

Odnajdywaliśmy ją przede wszystkim w rodzącej się duchowości. Naszym ideałem był Bóg i aby nim żyć, musieliśmy urzeczywistniać Nowe Przykazanie, to przykazanie, które Jezus nazwał swoim. Właśnie w Nowym Przykazaniu zawarta była wola Boża dla nas. Aby ją dobrze wypełniać, aby wypełniać ten nakaz wewnętrzny, przyrzekliśmy sobie żyć miłością wzajemną, aż do oddania życia za siebie.

Życie tym przykazaniem budowało jedność, jakiej pragnął Jezus i sprawiało, że On był pośrodku nas. Aby móc dobrze żyć w ten sposób, staraliśmy się żyć całą Ewangelią, wszystkimi jej słowami.

Bóg skupił naszą uwagę na Nowym Przykazaniu i przez to — coraz bardziej zdajemy sobie teraz z tego sprawy — odsonił nam całą istotę chrześcijaństwa.

Wolę Bożą ukazywało nam również Dziesięć Przykazań, przykazania kościelne, przełożeni oraz obowiązki naszego stanu. Wolę Bożą były dla nas nawet przepisy prawa cywilnego, różne okoliczności radosne lub przykre, a nawet sytuacje nam obojętne.

Mieliśmy pewien kompas, który pomagał nam odnajdywać wolę Bożą: był to „głos” w głębi duszy, głos Ducha Świętego. Często pomagaliśmy sobie wzajemnie, mówiąc: *Słuchaj tego głosu.*

W tamtych czasach — przed Soborem Watykańskim II — mówienie o „głosie” wiązało się z ryzykiem uznania nas za heretyków, podobnie jak niełatwo było wtedy świeckim mówić o Ewangeli i o miłości. Przyzwyczajaliśmy się do słuchania tego głosu wewnętrznego, aby poznać wolę Bożą.

Żyjemy pomiędzy dwoma ogniami: Bogiem w nas i Bogiem pośród nas. W tym boskim tygłku kształtuje się na-

sza dusza, uczy się słuchać i naśladować Jezusa.

Czy nie o tym właśnie myśli św. Paweł, gdy mówi, że aby zrozumieć wolę Bożą, dobrze jest być wszczepionym we wspólnotę chrześcijańską, w której żyje Chrystus?

UROCZYSTOŚĆ OBJAWIENIA

(DOKOŃCZENIE ZE STR. 1)

czy to próg groty, która wymaga od ich postawy pokornego pochylenia się, czy też próg bramy, która podkreśla myśl, że są oni ludźmi prowadzonymi tajemniczą ręką. Nosząc w sobie los każdego człowieka — bycia wędrownikiem w drodze — mogą się orientować po znakach, które Bóg zakodował w świecie. Przede wszystkim jednak czytają przepowiednie i obietnice w świętych pismach oraz słyszą głos samego Boga, który wskazuje im cel. Odczytują je jako osobowe i osobiste wezwanie, wobec którego przyjmują postawę zawierzenia. Opuuszczają bezpieczne i wygodne warunki życia. Udają się w niepewną drogę. Dają się prowadzić gwieździ, która pojawia się i czasami znika. Ciemność usługuje przeświećlić pytaniami i gotowością przyjęcia wiedzy od ludzi lepiej poinformowanych. Odróżniają intencje informatorów od treści samej informacji, świadomi tego, że wiedza powinna być dla dobra człowieka, a nie powinna być wykorzystana przeciw człowiekowi. Nie tracą nadziei na skutek obojętności innych. Nie dają się powstrzymać tymczasowością, nawet gdy stanowi ją Jerozolima. Nie zadowalają się półprawdami, idą do końca aż do uzyskania pełnej i jasnej prawdy. W taki oto sposób Mędrcy symbolizują ludzką wiedzę uprzednią i usposobienie moralne, które warunkują spotkanie człowieka z przycho-dzącym Bogiem objawienia.

Ks. Helmut JUROS

KOŚCIOŁ W 1982 ROKU

STYCZEŃ

1 — XV Światowy Dzień Pokoju obchodzony był pod hasłem: „Pokój — dar Boga powierzony ludziom”. Tradycyjnie już Ojciec św. skierował orędzie do całego świata.

— Z inicjatywy ONZ rok 1982 ogłoszony został Rokiem Ludzi Starszych.

[— — — —] Art. 17 pkt. 4 Dekretu o stanie wojennym z 12.XII.1981 r. (Dz. U. nr 29 poz. 154)

3 — Zagrzeb: W miejscowej katedrze odbył się pogrzeb zmarłego 30 grudnia 1981 roku w Rzymie 76-letniego kard. Franjo Šepera. Przez 14 lat pełnił on funkcję prefekta Kongregacji d/s Nauki Wiary.

— Częstochowa: Rozpoczęły się obchody jubileuszu 600-lecia obecności Obrazu MB Częstochowskiej na Jasnej Górze. Ze względu na stan wojenny miały one bardzo skromny charakter.

[— — — —] Art. 17 pkt. 4 Dekretu o stanie wojennym z 12.XII.1981 r. (Dz. U. nr 29 poz. 154).

8 — Okolice Płocka nawiedziła klęska powodzi. Zakrojoną na szeroką skalę akcję pomocy podjął Kościół korzystając ze składów wiernych i darów zagranicznych. W Płocku zawiązał się Diecezjalny Komitet Niesienia Pomocy Powodziom.

9 — Przewodniczący Rady Konferencji Episkopatów Europy kard. Basil Hume wystosował list do biskupów polskich zapewniający o solidarności z narodem polskim i gotowości niesienia pomocy duchowej i materialnej.

12 — Ordynariusz katowicki bp Herbert Bednorz odwiedził kobiety internowane w Cieszyźnie. W następnych dniach przebywał również wśród internowanych w innych ośrodkach: 14.I. w Lublińcu, 16.I. w Sosnowcu Radosze, 18.I. w arszie KW MO w Katowicach, 21.I. w Jastrzębiu-Szerokiej.

17 — Katowice-Ochojec: Bp Herbert Bednorz odwiedził w miejscowym szpitalu górników rannych 16 grudnia 1981 roku w kopalni „Wujek”.

18 — Warszawa: Odbyło się 14 posiedzenie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu i Episkopatu.

18-25 — Ogólnoswiatowy Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan odbył się pod hasłem „Niech wszyscy znajdą w Tobie swój dom, o Panie”.

19 — Warszawa: Odbyło się spotkanie biskupów ordynariuszy wszystkich polskich diecezji. Omawiano aktualną sytuację w kraju.

23 — Rzym: Jan Paweł II skierował list pasterski do biskupów świata i wszystkich wspólnot katolickich z prośbą o modlitwy za Kościół w Chinach.

LUTY

2 — W Polsce Dzień Modlitw w intencji wszystkich niosących pomoc naszemu krajowi.

— W Czechosłowacji uroczyste obchodzone 700-lecie śmierci bł. Agnieszki Czeskiej. Ojciec św. skierował z tej okazji list na ręce arcybiskupa Pragi kard. Františka Tomaška.

4-11 — W Rzymie przebywała delegacja Episkopatu Polski: ks. Prymas abp Józef Glemp, metropolita krakowski kard. Franciszek Macharski oraz metropolita wrocławski abp Henryk Gulbinowicz. W dniu przyjazdu Ojciec św. przyjął polską delegację na prywatnej audiencji.

11 — Medjugorje (Jugosławia). Specjalna komisja kościelna pod przewodnictwem ordynariusza Mostar-Duvno bp. Pavao Zanicza rozpoczęła badanie sprawy objawień Matki Boskiej w tej miejscowości.

12 — Warszawa: Sekretarz Episkopatu Polski bp Bronisław Dąbrowski przyjął delegację Światowej Rady Kościołów.

12-19 — Jan Paweł II odbył drugą podróż apostolską do Afryki. Papież odwiedził Nigerię, Benin, Gabon i Gwineę Równikową. Na zakończenie podróży Papież wygłosił orędzie do narodów Afryki.

14 — Gdańsk: Biskup gdański Lech Kaczmarek przewodniczył uroczystościom jubileuszowym 700-lecia podpisania „Umowy Kępińskiej” będącej wyrazem więzi Pomorza z Polską.

19 — Zmarł ks. prof. Antoni Słomkowski, b. rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

24 — Z okazji rozpoczęcia Wielkiego Postu Jan Paweł II wystosował specjalne orędzie do całego Kościoła.

— Rzym: W Środę Popielcową Papież przewodniczył procesji pokutnej, a następnie podczas uroczystej liturgii dokonał aktu posypania głów popiołem.

— Warszawa: Obradowała Rada Główna Episkopatu Polski.

25 — Jan Paweł II mianował 3 nowych biskupów dla Kościoła w Polsce. Księża: Jerzego Dąbrowskiego i Kazimierza Romaniuka ustanowił biskupami pomocniczymi w archidiecezji warszawskiej. ks. Jana Nowaka biskupem pomocniczym w archidiecezji gnieźnieńskiej.

25 i 26 — Obradowała 183 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski. Biskupi wezwali wiernych do modlitwy różańcowej w intencji Ojczyzny.

27 — Rzym: Ojciec św. przyjął na prywatnej audiencji prezydenta Francji Francois Mitterranda.

28 — Płock: Prymas Polski abp. Józef Glemp dokonał poświęcenia kopii słynnych romańskich Drzwi Płockich w miejscowej katedrze.

— Tarnów: Ordynariusz tarnowski bp Jerzy Ablewicz w wielkopostnym liście pasterskim zapowiedział zwołanie IV Synodu Diecezji Tarnowskiej.

MARZEC

8 — Rzym: Kongregacja d/s Duchowieństwa opublikowała deklarację zakazującą duchowieństwu przynależenia do stowarzyszeń i ruchów o charakterze politycznym, jak również tworzenia związków zawodowych wśród księży i diakonów.

— Z kilkunastodniową wizytą do Rzymu udała się delegacja biskupów polskich w składzie: metropolita poznański abp Jerzy Stroba, sekretarz Episkopatu bp Bronisław Dąbrowski i ordynariusz łódzki bp Józef Rozwadowski.

12 — Jan Paweł II po raz drugi w czasie swego pontyfikatu udał się do Asyżu. Papież spotkał się z Episkopatem Włoch zebranych na nadzwyczajnej sesji w związku z obchodami 800-lecia urodzin św. Franciszka.

15-16 — Rzym: Obradowała powołana 31 stycznia 1980 roku Rada Synodu Biskupów Holenderskich.

17 — Katowice: Dekretem ordynariusza katowickiego przy Kurii Diecezjalnej powołany został Biskupi Komitet Pomocy.

19 — W uroczystość św. Józefa patrona robotników Ojciec św. odbył podróż do Livorno. Papież m.in. zwiedził zakłady chemiczne „Solvay” w Rosignano i spotkał się z robotnikami.

19 — Rzym: Papieska Komisja d/s Duszpasterstwa Migracji i Turystyki wydała dekret przyznający specjalne uprawnienia i przywileje kapelanom oraz wiernym należącym do różnych grup społecznych prowadzących wędrowny tryb życia.

21 — Katowice: Po trzymiesięcznej przerwie spowodowanej wprowadzeniem stanu wojennego w Polsce ukazał się kolejny numer „Gościa Niedzielnego”.

22 — W wieku 71 lat zmarł prefekt Najwyższego Trybunału Sygnatury Apostolskiej kard. Pericle Felici.

22-26 — Rzym: W związku z obchodami 1600 rocznicy I Soboru Konstantynopolańskiego i 1550 rocznicy Soboru Efeskiego odbył się międzynarodowy kongres teologiczny poświęcony nauce Kościoła o Duchu Św.

24 — Z kilkunastodniową wizytą na Węgry udał się nuncjusz apostolski do specjalnych poruczeń abp Luigi Poggi.

KWIECIEŃ

2 — Rzym: Ogłoszono pięć dekretów dotyczących spraw kanonizacji i beatyfikacji m.in. polskiej zakonnicy Maril Angeli Truszkowskiej założycielki Zgromadzenia SS. Felicjanek.

— Warszawa: Obradowała Komisja Wspólna Przedstawicieli Rządu i Episkopatu.

4 — Rzym: W Niedzielę Palmową na Placu św. Piotra Jan Paweł II dokonał poświęcenia palm oraz przewodniczył procesji i Mszy św.

6 — Rzym: Jan Paweł II przyjął na audiencji sekretarza generalnego ONZ Javiera Perezę de Cuellar.

7 — Rzym: Ojciec św. przyjął prezydenta Grecji Konstantego Karamanlisa.

8 — Rzym: W Wielki Czwartek rano Papież przewodniczył Mszy Krzyżowej w bazylice św. Piotra, a po południu Mszy Wieczery Pańskiej w bazylice św. Jana na Lateranie.

8 — Katowice: W katedrze Chrystusa Króla ordynariusz katowicki bp Herbert Bednorz udzielił święceń kapłańskich 42 diakonom.

9 — Rzym: W Wielki Piątek Ojciec św. słuchał spowiedzi w bazylice św. Piotra. Po południu przewodniczył liturgii Męki Pańskiej, a wieczorem Drożdę Krzyżowej w Koloseum.

10 — Rzym: W Wielką Sobotę podczas obrzędów Wigilii Paschalnej Papież udzielił sakramentu chrztu i bierzmowania 26 katechumenom z 15 krajów.

11 — Rzym: W Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego Jan Paweł II odprawił Mszę św. na Placu św. Piotra. O godz. 12 z centralnego balkonu bazyliki wygłosił Oredzie Wielkanocne, a następnie złożył życzenia świąteczne w 43 językach i udzielił błogosławieństwa Urbi et Orbi.

11-18 — W Panamie odbył się IV Kongres Eucharystyczny Krajów Ameryki Środkowej pod hasłem „Jezus chlebem życia”.

14-18 — Rzym: W ramach obchodów 400-lecia śmierci św. Teresy z Avila odbył się kongres naukowy nt.: „Życie chrześcijańskie i doświadczenia mistyczne”.

15 — Jan Paweł II mianował nowym ordynariuszem diecezji warmińskiej jej dotychczasowego sufragana bp. Jana Władysława Oblaka.

— Ojciec św. mianował ks. dr Zdzisława Fortuniaka biskupem pomocniczym metropolity poznańskiego abp Jerzego Stroby.

18 — Jan Paweł II udał się z wizytą pasterską do Bolonii — jednego z najstarszych miast Italii.

— W Polsce rozpoczęło się Nawiedzenie katedr przez kopię Cudownego Obrazu MB Częstochowskiej. Pierwszym etapem wędrowki Obrazu była archikatedra warszawska.

22 — W Polsce z kilkunastodniową wizytą przebywała delegacja Episkopatu Francji.

24 — Jan Paweł II mianował ks. Edmunda Piszczę biskupem pomocniczym diecezji chełmińskiej.

24-25 — Gnieźno: Z udziałem Episkopatu Polski i delegacji biskupów francuskich odbyły się uroczystości ku czci św. Wojciecha.

24 — W wieku 90 lat zmarł w Tokio polski misjonarz, franciszkanin brat Zenon Żebrowski.

25 — W wieku 74 lat zmarł arcybiskup Chicago, kard. John Patrick Cody.

25 — Warszawa: Prymas Polski abp Józef Glemp spotkał się z prezesem Rady Ministrów gen. Wojciechem Jaruzelskim.

26 — Do Rzymu udał się prymas Polski abp Józef Glemp. W tym samym dniu przyjęty został przez Papieża.

MAJ

2 — XIX Światowy Dzień Modlitw o Powołania Duchowne. Z tej okazji Ojciec św. wystosował specjalne orędzie z datą 20 kwietnia.

— Częstochowa: W ramach obchodów 600-lecia obecności Cudownego Obrazu MB na Jasnej Górze odbyła się ogólnopolska pielgrzymka kobiet. Kobiety polskie złożyły swój dar — wotum: kielich mszalny nazwany „Kielichem Życia i Przemiany Narodu”.

— We wszystkich kościołach na terenie kraju odczytano list pasterski Episkopatu wzywający wiernych, zwłaszcza kobiety do obrony każdego poczętego życia.

3 — Częstochowa: Z udziałem prymasa Polski i Episkopatu odbyły się na Jasnej Górze uroczystości związane ze świętem MB Królowej Polski. Podczas Mszy św. na Szczyście klasztoru jasnogórskiego dokonano odnowienia Aktu Milenijnego. W tym dniu rozpoczęto Krucjatę Modlitwy w Obronie Poczętych Dzieci.

3-4 — Jasna Góra: Obradowała 184 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski. Bp Jerzy Dąbrowski wybrany został zastępcą sekretarza Episkopatu.

3 — Minęła 160 rocznica utworzenia w Łwowie (Francja) misyjnego Dzieła Propagandy Wiary. W Rzymie rozpo-

częły się obrady Papieskich Dzieł Misyjnych z udziałem 90 krajowych dyrektorów tych Dzieł.

5 — Warszawa: Odbyło się kolejne posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Episkopatu.

8 — Biskupi Anglii i Walii przesłali telegram do biskupów argentyńskich, w którym opowiedzieli się za rozwiązaniem konfliktu Falklandzkiego na drodze rokowań. Była to odpowiedź na podobne w treści orędzie Episkopatu Argentyny z 26 kwietnia.

9 — Kraków: Z udziałem Episkopatu Polski i ogromnych rzesz wiernych odbyły się doroczne uroczystości ku czci św. Stanisława Biskupa i Męczennika.

10 — Jan Paweł II mianował ks. Piotra Hemperka biskupem pomocniczym diecezji lubelskiej oraz ks. Mieczysława Jaworskiego biskupem pomocniczym diecezji kieleckiej.

12-15 — Jan Paweł II odbył 11 w czasie swego pontyfikatu podróż apostolską — do Portugalii. Papież odwiedził Lizbonę, Fatimę, Vila Vicosa, Coimbrę, Bragę, Monte Sameiro i Porto. W Fatimie — w pierwszą rocznicę zamachu na Placu św. Piotra — Ojciec św. dziękował za ocalenie życia. Dokonał również aktu poświęcenia świąta Niepokalanemu Sercu Maryi 12 maja, wkrótce po przybyciu do Fatimy, miało miejsce nieudana próba zamachu na jego życie.

13 — Katowice: Ordynariusz katowicki bp Herbert Bednorz udał się do Rzymu z wizytą „ad limina apostolorum”.

16 — W Nysie, Gliwicach, Raciborzu i Żębówicach święcenia kapłańskie przyjął 30 diakonów diecezji opolskiej.

18 — Ojciec św. mianował ks. Edwarda Eugeniusza Samsela biskupem pomocniczym diecezji łomżyńskiej.

20 — Rzym: W liście do sekretarza stanu kard. Agostino Casaroli Ojciec św. poinformował o utworzeniu Papieskiej Rady d/s Kultury.

22 — Rzym: Jan Paweł II przewodniczył w bazylice watykańskiej Mszy św. w intencji pokojowego rozwiązania konfliktu Falklandzkiego. Koncelebrowali przedstawiciele Episkopatów Argentyny i Wielkiej Brytanii. Papież wystosował telegramy do przywódców tych państw.

23 — Rzym: Jan Paweł II wyniósł na ołtarze holenderskiego misjonarza-redeemptorystę Piotra Dondera, francuską siostrę Marię Rivier — założycielkę Zgromadzenia SS. Ofiarowania MB, kanadyjską siostrę Marię Różę Durochet — założycielkę Zgromadzenia SS. Najświętszych Imion Jezusa i Maryi, hiszpańską zakonnicę Marię Anielę Astorch oraz kanadyjskiego zakonnika Andrzeja Bassette.

23 — Racibórz: Odbyły się uroczystości związane z 550-leciem pątniczego kościoła p.w. Matki Boskiej oraz 50-leciem koronacji łaskami słynącego Obrazu MB Raciborskiej.

24 — Rzym: W Pałacu Apostolskim pod przewodnictwem Papieża odbył się konsystorz, którego przedmiotem były nominacje. Sprawa kanonizacji czterech błogosławionych, m.in. o. Kolbego, oraz przyznanie m.in. prymasowi Polski abp. Józefowi Glempowi.

26 — Piekary: Specjalna Komisja kościelna dokonała oględzin doczesnych szczątków proboszcza piekarskiego ks. Alojzego Fiecka w związku z przygotowaniem do rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego.

28-2.VI. — Jan Paweł II odbył doniosłą w swym znaczeniu podróż apostolską do Wielkiej Brytanii. Z powodu konfliktu brytyjsko-argentyńskiego losy tej wizyty ważyły się do ostatnich dni. Papież odwiedził Londyn, Canterbury, Coventry, Liverpool, Manchester, Edynburg, Rosewell, Bearsden, Glasgow i Cardiff. W anglikańskiej katedrze w Canterbury Jan Paweł II oraz prymas Kościoła anglikańskiego abp Robert Runcie przewodniczyli ekumenicznemu „Nabożeństwu Wiary” i podpisali wspólną deklarację dotyczącą dialogu między obydwojma Kościołami.

29 — Katowice: W katedrze Chrystusa Króla odprawiona została Msza św. w 1 rocznicę śmierci kard. Stefana Wyszyńskiego. Homilię wygłosił prymas Polski abp Józef Glemp.

30 — Piekary Śl.: Pod hasłem „Maryja naszą nadzieją” odbyła się doroczna pielgrzymka mężczyzn i młodzieńców. Wśród ogromnej rzeszy pielgrzymów obecni byli zwolnieni z Internowania b. działacze „Solidarności”. Uroczystościom pielgrzymkowym przewodniczył ordynariusz katowicki bp Herbert Bednorz. Kazanie podczas Mszy św. wygłosił: prymas Polski abp Józef Glemp,

CZERWIEC

1 — W wieku 71 lat zmarł jeden z największych filozofów powojennej Polski ks. prof. Kazimierz Kłóśak.

3-5 — W Polsce przebywała delegacja Niemieckiej Konferencji Biskupów. Biskupi niemieccy i polscy w czasie spotkania na terenie b. obozów koncentracyjnego w Oświęcimiu podpisali wspólną prośbę o kanonizowanie bł. Maksymiliana Kolbego jako męczennika

4 — Rzym: Sekretarz Stanu kard. Agostino Casaroli przyjął nowego kierownika Zespołu d/s Stałych Kontaktów Roboczych między rządem PRL a Stoicą Apostolską Jerzego Kuberskiego

6 — Jan Paweł II podniósł do godności arcybiskupa sekretarza Episkopatu Polski bp Bronisława Dąbrowskiego.

7 — Rzym: Jan Paweł II przyjął na audiencji prywatnej prezydenta Stanów Zjednoczonych Ronalda Reagana.

8 — W Austrii rozpoczął się rok przygotowań do „Dni Katolickich”, które odbędą się w wrześniu 1983 roku w 300 rocznicę Odsieczy Wiedeńskiej

11-12 — Ojciec św. złożył wizytę w Argentynie. Podróż tę nazwano pielgrzymką pokoju w związku z trwającym konfliktem falklandzkim. W drodze do Argentyny samolot papieski zatrzymał się na krótko w Rio de Janeiro, co stało się okazją do spotkania z ludnością oraz przedstawicielami rządu i Kościoła brazylijskiego. W argentyńskiej stolicy Buenos Aires Ojciec św. sprawował Mszę św. w intencji pokoju na świecie. Odwiedził również sanktuarium maryjne w Lujan.

11 — Watykański sekretarz stanu kard. Agostino Casaroli odczytał na forum Zgromadzenia Ogólnego ośrodku pokojowe Jana Pawła II.

— Kraków: W Papieskiej Akademii Teologicznej — ustanowionej na mocy motu proprio „Beata Hedvigis” Jana Pawła II z 8 grudnia 1981 roku. — odbyły się pierwsze wybory do władz uczelnianych. Pierwszym rektorem został ks. prof. Marian Jaworski.

13 — Rzym: Jan Paweł II wystąpił z apelem o pomoc dla ofiar działań wojennych w Libanie. Akcję pomocy rozpoczęła natychmiast Papieska Rada „Cor Unum” oraz kościelna organizacja charytatywna „Caritas Internationalis”. — Góra św. Anny: Odbyła się ogólnopolska pielgrzymka Cyganów-Romów.

14 — Dzień Praw Człowieka Chorego.

15 — Ojciec św. udał się do Genewy, gdzie wygłosił przemówienie na 68 sesji Międzynarodowej Organizacji Pracy. Papież złożył również wizytę w siedzibie Międzynarodowego Czerwonego Krzyża i w Europejskim Ośrodku Badań Nuklearnych oraz odprawił Mszę św. w Pałacu Wystaw.

20 — Minęła 60 rocznica połączenia Gornego Śląska z Macierzą.

22 — Poznań: Odbyły się ogólnopolskie uroczystości związane z 50-leciem działalności Towarzystwa Chrystusowego

23 — Ojciec św. mianował ks. Wojciecha Złembę biskupem pomocniczym diecezji warmińskiej.

24 — Warszawa: Odbyło się kolejne posiedzenie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu i Episkopatu.

25 — Rzym: Papież przyjął na audiencji Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych d/s Uchodźców Pawła Hartinga. W świecie jest aktualnie ponad 10 mln uchodźców.

26 — Minęła 10 rocznica ogłoszenia przez Papieża Pawła VI bulli „Episcoporum Poloniae”, mocą której ustanowiona została definitywnie organizacja kościelna na naszych ziemiach zachodnich i północnych. Z tej okazji w Warszawie obradowała 189. Konferencja Plenarna Episkopatu Polski.

— Katowice: Złoty jubileusz kapłaństwa obchodził ordynariusz katowicki bp Herbert Bednorz. W niedzielę 20 czerwca w katedrze Chrystusa Króla odbyło się nabożeństwo dziękczynne.

29 — Dwutygodniową wizytę w Polsce zakończył abp Luigi Poggi nuncjusz apostolski do specjalnych poruczeń. Przeprowadził on m. in. rozmowy z ministrem spraw zagranicznych Józefem Czyrką i kierownikiem Urzędu d/s Wyznań Adamem Łopatką.

— Meksyk: Kongregacja d/s Wychowania Katolickiego oficjalnie utworzyła Wydział Teologiczny Papieskiego Uniwersytetu Katolickiego w Meksyku.

— Warszawa: Akademia Teologii Katolickiej przyznała tytuł doktora honoris sausa prymasowi Polski abp Józefowi Głempowi. Ks. Prymas jest pierwszym honorowym doktorem w historii tej uczelni

30-6 VII. — Monachium: Odbyła się II sesja plenarna utworzonej w 1979 roku mieszanej Komisji d/s dialogu teologicznego katolicko-prawosławnego

LIPIEC

1 — Katowice: Po 27 latach wznowiony został „Mały Gość Niedzielny” — obecnie jedyne w naszym kraju katolickie czasopismo dla dzieci.

3 — W wieku 70 lat zmarł pronuncjusz apostolski w Iranie abp Annibale Bugnini.

5 — Z ponad dwutygodniową wizytą do Rzymu udał się Prymas Polski abp Józef Glemp. W tym czasie przybył również do Rzymu minister spraw zagranicznych PRL Józef Czyrek. Zapadła decyzja o przesunięciu — planowanej na sierpień — wizyty Papieża w Polsce.

9 — Jerozolima: Opublikowano list Jana Pawła II do prezydenta Izraela. Papież wyraził swoje zaniepokojenie losom cywilnej ludności libańskiej i palestyńskiej w Libanie.

10 — Ojciec św. mianował ks. prał. Zenona Grochowskiego sekretarzem Najwyższego Trybunału Sygnatury Apostolskiej.

15 — Jan Paweł II mianował dwóch administratorów apostolskich na Litwie. 62-letni bp Vincentas Sladkewicius mianowany został administratorem diecezji Kaišiadorių, a 56-letni bp Antanas Vaičiūnas administratorem diecezji Telsiai i prałatury w Klaipėdie.

16 — Prezydent RFN K. Carstens odznaczył Krzyżem Zasługi I klasy Orderu Republiki Federalnej Niemiec 78-letniego misjonarza o. Georga Prokscha. O. Proksch, pochodzący ze Śląska, jest zasłużonym badaczem, poetą i choreografem hinduskich tańców religijnych, które adaptuje dla potrzeb liturgii.

22 — Rzym: Sekretariat d/s Niechrześcijan wystosował list do wyznawców islamu na całym świecie z okazji święta „Id al-fitr” kończącego miesiąc postu — ramadanu.

26-8.VIII. — Wiedeń: Z inicjatywy ONZ odbyła się konferencja poświęcona problemom starości. Wśród przedstawicieli 110 państw obecna była 5-osobowa delegacja Stolicy Apostolskiej. Ojciec św. wystosował list do uczestników spotkania.

29-2.VIII. — W Polsce przebywała 8-osobowa delegacja Kościołów chrześcijańskich ze Stanów Zjednoczonych. 30 lipca delegację przyjął sekretarz Episkopatu Polski abp Bronisław Dąbrowski.

30 — Reykjavik (Islandia): Zakończył się — pierwszy od 10 lat — zjazd katolików z krajów skandynawskich.

SIERPIEŃ

2 — Stolica Święta nawiązała kontakty dyplomatyczne z Danią, Norwegią i Szwecją na szczeblu nuncjatury apostolskiej ze swej strony oraz ambasad ze strony krajów skandynawskich.

3-13 — W Stanach Zjednoczonych przebywał watykański sekretarz stanu kard. Agostino Casaroli. Spotkał się z prezydentem Ronaldem Reaganem oraz przewodniczył uroczystościom jubileuszowym założonej w 1982 roku katolickiej organizacji charytatywnej Rycerzy Kolumba

3 — Warszawa: Obradowała Rada Główna Episkopatu Polski. Wystosowano list pasterski nt. Jubileuszu Jasnogórskiego, który 8 sierpnia odprawny został w kościołach całego kraju.

4-5 — Cleveland: Odbył się kolejny 74 zjazd Stowarzyszenia Księżąt Litewskich w Stanach Zjednoczonych.

6 — Rzym: Jan Paweł II wystosował oświadczenie do Kościoła w Salvadorze wzywając wiernych do budowania pokoju i pojednania.

— Rzym: Jan Paweł II wystosował list do Episkopatu Nikaragui, w którym przestrzega wiernych tego kraju przed popieraniem przez rząd tzw. kościołem ludowym.

— Z Warszawy wyruszyła 271 Pielgrzymka na Jasną Górę pod hasłem: „Uwielbiamy Boga za 600-letnią obecność Bożej Rodzicielki w narodzie polskim przez Jasnogórski Obraz”.

9-21 — Wiedeń: Odbyła się druga konferencja ONZ poświęcona badaniom i pokojowemu wykorzystaniu przestrzeni kosmicznej (UNISPACE'82). Uczestniczyła w niej delegacja Stolicy Apostolskiej.

11 — Bejrut: Matka Teresa z Kalkuty udała się do Libanu, aby nieść pomoc ofiarom wojny.

15 — Pittsburgh (USA): Metropolita Filadelfii kard. Jan Król przewodniczył uroczystościom związanym z Jubileuszem Jasnogórskim. Podobne uroczystości odbyły się m. in. w Lourdes i Kolonii.

— Piekary: Pod hasłem „W Maryi nadzieja” odbyła się doroczna pielgrzymka kobiet.

16 — Buenos Aires: Konferencja Episkopatu Argentyny opublikowała dokument „Droga pojednania”, w którym stanowczo opowiedziała się za zniesieniem stanu wyjątkowego w tym kraju i zapoczątkowaniem procesu demokratyzacji.

19-29 — Na Węgrzech i w Polsce przebywał wysłannik Kurii Generalnej Towarzystwa Jezusowego o. Giuseppe Pittau. Zapoznał się on z sytuacją Kościoła a zwłaszcza Towarzystwa Jezusowego w tych krajach.

21 — Częstochowa: Na Jasną Górę przybyła ogólnopolska pielgrzymka mężczyzn zorganizowana pod hasłem: „We wdzięcznym hołdzie za szczęście i dobrobyt obecności Maryi”

25 i 26 — Częstochowa: Z udziałem Episkopatu Polski i gości zagranicznych odbyły się ogólnopolskie uroczystości jubileuszowe 600-lecia obecności Obrazu MB Częstochowskiej na Jasnej Górze. Pusty fotel ustawiony obok ołtarza na Szczyście klasztornym był wyrazem więzi z Ojcem św., który nie mógł przybyć do swojej ojczyzny w zaplanowanym terminie. Prymas Polski abp Józef Glemp w kazaniu wygłoszonym podczas Mszy św. wysunął konkretne propozycje — warunki ugody społecznej, które z niezwykłym entuzjazmem przyjęte zostały przez prawie półmilionową rzeszę wiernych zebranych wokół wałów klasztornych.

26-28 — Asyż: Odbył się międzynarodowy zjazd franciszkański nt. „Misja ewangelizacyjna św. Franciszka i franciszkańów w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej w ciągu 800 lat”.

29 — Jan Paweł II odbył swą 15 podróż zagraniczną do Republiki San Marino oraz 28 na terenie Włoch — do Rimini.

30-1. IX. — Wrocław: XII Wrocławskie Dni Duszpasterskie poświęcone były kulturze życia wewnętrznego.

30 — Kraków: Odbyło się ogólnopolskie spotkanie kapelanów harcerskich.

31 — W II rocznicę Porozumienia Gdańskiego w ponad 50 miastach polskich doszło do demonstracji ulicznych. W Lubinie trzy osoby zginęły, a kilkanaście odniosło rany. We Wrocławiu od ran postrzałowych zmarła jedna osoba, w Gdańsku jeden z demonstrantów poniósł śmierć na skutek obrażeń głowy.

WRZESIEŃ

1 — Katowice: Odbyła się pielgrzymka kapłanów i kleryków diecezji katowickiej do katedry Chrystusa Króla.

1-3 — Asyż: W ramach obchodów 800-lecia urodzin św. Franciszka odbyło się międzynarodowe kolokwium nt. zjawiska przemocy.

3 — Bogota: Prezydent Kolumbii odznaczył Matkę Teresę z Kalkuty komandorskim krzyżem zasługi.

1-6 — Duesseldorf: Pod hasłem „Nawróćcie się, wierzcie i odnawiajcie świat” odbył się 87 Zjazd Katolików

Niemieckich (Katholikentag). Wzięli w nim udział m. in. prymas Polski abp Józef Glemp oraz metropolita krakowski kard. Franciszek Macharski.

2-5 — Jasna Góra: Z udziałem prymasa Polski odbyły się Dni Modlitwy dla Inteligencji pod hasłem: „Musicie być rządzić mocą wiary”

4-9 — W Polsce przebywał przewodniczący włoskiej „Caritas” abp Vicenzo Faggiolo celem ustalenia programu dalszej pomocy dla Polski. Od dłuższego już czasu narodowe oddziały „Caritas” z wielu krajów europejskich i Stanów Zjednoczonych przesyłają za pośrednictwem Komisji Charytatywnej Episkopatu Polski dary dla najbardziej potrzebujących.

5 — Papież udał się do klasztoru kamediulów na Monte Avelana w regionie Marche. Okazją było 1000-lecie istnienia tego klasztoru.

— Jasna Góra: Odbyły się ogólnopolskie uroczystości dożynkowe. Przybyło ponad 300 tys. rolników. Podczas Mszy św. kazanie wygłosił ordynariusz przemyski bp Ignacy Tokarczuk — wywołało ono szeroki oddźwięk w całym społeczeństwie.

— Wola Gułowska (diecezja siedlecka): Odbyła się uroczystość koronacji obrazu Matki Bożej z Dzieciątkiem.

1- — — Art. 17 pkt. 4 Dekretu o stanie wojennym z 12.XII.1981 r. (Dz. U. nr 29, poz. 154).

6 — W wieku 71 lat zmarł ordynariusz diecezji łomżyńskiej bp Mikołaj Sasinowski.

6-9 — Mediolan: Odbyło się spotkanie Międzynarodowej Komisji d/s stosunków między Kościołem katolickim a wspólnotą żydowską.

6-10 — Varese (Włochy): Staraniem Fundacji Pawła VI odbyło się IV europejskie spotkanie poświęcone studiom nad historią religii narodów słowiańskich.

7 — Warszawa: Odbyło się 16 posiedzenie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu i Episkopatu.

— Buenos Aires: Matka Teresa z Kalkuty otrzymała nagrodę Instytutu Badań nad Trądem.

11 — Tychy: Ordynariusz katowicki dokonał poświęcenia nowego kościoła p.w. Ducha Św.

12 — W związku z obchodami 750-lecia śmierci św. Antoniego. Papież odbył pielgrzymkę do Padwy.

12 — Pszów: Odbyła się doroczna pielgrzymka wiernych z Ziemi Rybnicko-Wodzisławskiej do sanktuarium MB Uśmiechniętej. Sanktuarium pszowskie obchodziło jubileusz 260-lecia istnienia.

— Płoki (archidiecezja krakowska): Odbyła się uroczystość koronacji łaskami słynącego obrazu Matki Bożej.

14 — Bejrut: W wyniku zamachu bombowego zginął nowo wybrany prezydent Libanu Baszir Dżemajel. Ojciec św. w telegramie kondolencyjnym potępił ten bezsensowny akt przemocy.

15 — Rzym: Jan Paweł II przyjął na dwudziestominutowej audiencji przewodniczącego Organizacji Wyzwolenia Palestyny Jasera Arafata.

15 i 16 — Warszawa: Obradowała 187. Konferencja Plenarna Episkopatu Polski.

19 — Castel Gandolfo: Ojciec św. przed południową modlitwą maryjną potępił sprawców ludobójstwa dokonanego 15 września przez siły prawicy libańskiej na bezbronnych uchodźcach palestyńskich w obozach Sobra i Szatila.

— Szczytniki (par. Iwanowice): Prymas Polski abp Józef Glemp dokonał odsłonięcia i poświęcenia pomnika o. Augustyna Kordeckiego, obrońcy Jasnej Góry.

20 — W Stanach Zjednoczonych odbyło się uroczyste otwarcie katolickiej sieci informacyjnej opartej na łączności satelitarnej. System ten zapewnia łączność między wszystkimi diecezjami oraz zapewnia odbiór religijnych programów telewizyjnych na całym terenie USA.

21 — Strassburg: Rozpoczęła się Europejska Konferencja Demograficzna na temat aktualnych tendencji demograficznych i odpowiedniej polityki w tym zakresie. W konferencji uczestniczyła delegacja Stolicy Apostolskiej pod przewodnictwem sekretarza Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax” o. Jana Schotte.

(CIĄG DALSZY NA STR. 6)

KOŚCIÓŁ W 1982 ROKU

(DOKOŃCZENIE ZE STR. 4-5)

23 i 24 — Rzym: W siedzibie Papieskiej Akademii Nauk kilkadziesiąt przewodniczących największych akademii nauk na świecie obradowało nad dokumentem naukowo-etycznym dotyczącym niebezpieczeństw wojny nuklearnej.

24 — Warszawa: Obradowała Komisja Wspólna Przedstawicieli Rządu i Episkopatu.

26 — Jan Paweł II odbył kolejną podróż na terenie Włoch. Odwiedził Breację i Concescio — rodzinna miejscowość Papieża Pawła VI.

28 — Jan Paweł II przyjął na audiencji przywódcę buddystów tybetańskich Dalaj Lamę.

PAŹDZIERNIK

1-15 — Rzym: Na temat „Lekarz w służbie życia” obradował XV Międzynarodowy Kongres Lekarzy Katolickich.

3 — Rzym: Ojciec św. wyniósł na ołtarze franciszkańskiego misjonarza męczennika Salvatora Lilli i jego 7 parafian Ormian oraz założycielkę Matych Sióstr od Ubogich Joannę Gigan.

3 i 4 — Asyż: Specjalny wysłannik Ojca św. kard. Silvio Oddi przewodniczył uroczystościom kończącym obchody 800-lecia urodzin św. Franciszka.

3-9 — XXXVIII Tydzień Miłosierdzia przebiegał pod hasłem: „Z Maryją, Matką miłosierdzia”.

4 — Rzym: Rozpoczęły się obrady V Sympozjum Rady Konferencji Episkopatów Europy.

5-7 — Rzym: Odbyło się IV Międzynarodowe Sympozjum Mariologiczne nt: „Maryja a Duch Święty”.

6-11 — Frankfurt n/Menem (RFN): 34 Międzynarodowe Targi Książki odbyły się pod hasłem „Religia we współczesnym świecie”.

7 — Rzym: Opublikowana została konstytucja apostolska Jana Pawła II nadająca ostateczną formę prawną Papieskiemu Instytutowi Studiów nad Małżeństwem i Rodziną.

8 — Warszawa: Sejm PRL przy 10 głosach przeciwnych i 9 wstrzymujących się uchwalił ustawę o związkach zawodowych, na mocy której rozwiązaniu uległy NSZZ „Solidarność”, związki branżowe i autonomiczne.

10 — Rzym: Ojciec św. dokonał aktu kanonizacji bł. Maksymiliana Kolbego. Na prośbę biskupów polskich i zachodniemieckich o. Maksymilian ogłoszony został męczennikiem. W uroczystości nie uczestniczył prymas Polski abp Józef Glemp z powodu trudnej sytuacji w kraju.

10-12 — Madryt: Międzynarodowy Kongres Studentów Katolickich obradował nt.: „Uniwersytet i autonomia”.

11 — Minęła 20 rocznica rozpoczęcia obrad II Soboru Watykańskiego.

14-20 — Katowice: Wędrujący Obraz MB Częstochowskiej nawiedził katowicką katedrę. Nieprzerwanie w dzień i w nocy przed Obrazem gromadziły się dziesiątki tysięcy wiernych.

15 — Rzym: Opublikowano nowy dokument Kongregacji d/s Wychowania Katolickiego: „Katolik świecki świadkiem wiary w szkole”.

— Hiszpańskie stacje radiowe i telewizyjne przekazały orędzie Jana Pawła II do wiernych z okazji 400 rocznicy śmierci św. Teresy z Avila.

20 — Nowa Huta: Odbył się pogrzeb 20-letniego Bogdana Włosika robotnika Huty im. Lenina, który zginął w czasie zajść ulicznych.

21 — Rzym: Jan Paweł II przyjął na audiencji prezydenta Libanu Amina Dżemajela.

24 — Światowy Dzień Misyjny. Jan Paweł II wystosował z tej okazji specjalne orędzie.

— Bielsko-Aleksandrowice: Ordynariusz katowicki bp Herbert Bednorz dokonał poświęcenia nowego kościoła p.w. św. Maksymiliana Kolbego.

25 — Do Rzymu udał się prymas Polski abp Józef Glemp.

25-30 — Rzym: Odbył się XVII Światowy Kongres Apostolatu Ludzi Morza.

26 — W wieku 61 lat zmarł arcybiskup Florencji kard. Giovanni Benelli.

28 — Rzym: Jan Paweł II przyjął na audiencji prezydenta RFN Karla Carstensa.

29 — W wieku 69 lat zmarł w Bytomiu ceniony liturgista ks. prof. Wacław Schenk.

31 — Rzym: Jan Paweł II dokonał kanonizacji dwóch francuskich zakonnic: bł. Małgorzaty Bourgeois i bł. Joanny Delanou.

31-9.XI. — Jan Paweł II złożył wizytę duszpasterską w Hiszpanii. Okazją kolejnej podróży zagraniczną była 400. rocznica śmierci św. Teresy z Avila. Papież odwiedził Madryt, Avila, Alba de Tormes, Guadalupe, Toledo, Segowię, Grenadę, Loyolę, Javier, Saragossę, Montserrat, Barcelonę, Walencję i Santiago de Compostela. Ojciec św. dokonał beatyfikacji s. Angeli de la Cruz. Przed opuszczeniem Hiszpanii wygłosił orędzie do narodów Europy.

LISTOPAD

5 — Bogota (Kolumbia): Zakończył się II kongres poświęcony problematyce powołań duchownych w Ameryce Łacińskiej.

6 — Gdańsk: Sąd wojewódzki skazał w trybie doraźnym ks. Jana Borkowskiego i ks. Tadeusza Kurna na kary po 3 lata więzienia za udział w zajęciach ulicznych. Zasadzeni nie przyznali się do zarzucanych im czynów.

8 — Warszawa: Prymas Polski abp Józef Glemp przeprowadził rozmowy z gen. Wojciechem Jaruzelskim.

9 i 10 — Rzym: W siedzibie Sekretariatu Jedności Chrześcijan odbyło się spotkanie poświęcone przygotowaniu programu działania nowej międzynarodowej komisji anglikańsko-katolickiej.

— Warszawa: W związku z przypadającą w 1983 roku 500 rocznicą urodzin Marcina Lutra Katedra Teologii Ekumenicznej Wydziału Teologicznego ATK zorganizowała sympozjum nt.: „Marcin Luter w refleksji ekumenicznej”.

9 — Założone przez św. Alfonsa Marię de Liguori Zgromadzenie Najśw. Zbawiciela (Redemptoryści) obchodziło jubileusz 250-lecia swego istnienia

10 — W związku ze śmiercią Leonida Breżniewa Ojciec św. wystosował depeszę kondolencyjną na ręce wiceprzewodniczącego Prezydium Rady Najwyższej ZSRR Wasyla Kuzniecowa.

— Częstochowa: Obradowała 188 Konferencja Episkopatu Polski.

11 — W 64 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości w licznych kościołach na terenie kraju odprawiono Msze św. w intencji ojczyzny.

16 — Madryt: Przewodniczący delegacji Stolicy Apostolskiej na sesji przeglądowej KBWE wskazał w swoim wystąpieniu na konieczność obrony godności osoby ludzkiej i każdej z jej podstawowych wolności.

18 — Ojciec św. przyjął na prywatnej audiencji kanclerza RFN Helmuta Kohla.

— Warszawa: Prymas Polski abp Józef Glemp spotkał się z gen. Wojciechem Jaruzelskim. Ustalono datę przyjazdu Ojca św. do Polski na 18 czerwca 1983 r.

— Minęła 100 rocznica urodzin wybitnego filozofa katolickiego Jacquesa Meritaina.

20 — Warszawa: Prymas Polski abp Józef Glemp przeprowadził ponad dwugodzinną rozmowę ze zwolnionym z internowania Lechem Wałęsą.

20-21 — Jan Paweł II odbył 33 z kolei podróż apostolską na terenie Włoch udając się na Sycylię.

23-26 — Rzym: Odbyła się sesja plenarna Kolegium Kardynalskiego. Obradowano nad usprawnieniem organizacji i działania organów Kurii Rzymskiej. W czasie trwania sesji Ojciec św. ogłosił, że dla uczczenia jubileuszu 1500-lecia dzieła Odkupienia rok 1983 obchodzony będzie w Kościele jako Rok Święty Odkupienia. W komunikacie końcowym oprócz sprawowania z przebiegu obrad zamieszczono informacje o bilansie ekonomicznym Stolicy Apostolskiej oraz komunikat kardynała sekretarza stanu nt. stosunków watykańskiego Instytutu Dziej Religijnych z Bankiem Ambrojańskim.

25 — Rzym: Policja włoska aresztowała kierownika przedstawicielstwa bułgarskich linii lotniczych S.I. Antonowa pod zarzutem współudziału w zamachu na życie Papieża w dniu 13 maja 1981 roku. Rząd bułgarski złożył w tej sprawie demanty.

28 — W Polsce wprowadzone zostały odnowione obrzędy Sakramentu Pokuty.

29 — Warszawa: Odbyło się 18 posiedzenie Komisji Wspólnej Przedstawicieli Rządu i Episkopatu.

— Bytom: W czasie gaszenia pożaru w kopalni „Dymitrow” nastąpił wybuch, w wyniku którego śmierć poniosło 17 ratowników i górników. Była to już czwarta poważna katastrofa górnicza w tej kopalni w 1982 roku. W związku z tą tragedią bp Herbert Bednorz ogłosił dzień 5 grudnia dniem żałoby w diecezji katowickiej.

GRUDZIEŃ

1 — W Polsce zakończyło się Nawiedzenie katedr przez kopię Obrazu Jasnogórskiego 7 diecezji koszańskich.

sko-kołobrzesckiej Obraz przewieziony został na Jasną Górę.

1 i 2 — Warszawa: Obradowała 188 Konferencja Plenarna Episkopatu Polski.

2-4 Rzym: W związku z obchodami 400-lecia istnienia Papieskiego Kolegium Polskiego odbyło się triduum modlitwy i refleksji oraz sesja naukowa poświęcona obecności Polaków w kulturze Rzymu.

3 — Katowice: Ordynariusz katowicki bp Herbert Bednorz dokonał poświęcenia położonej w pobliżu kopalni „Wujek” kaplicy p.w. MB Bolesnej. W najbliższej przyszłości wzniesiony tam zostanie kościół p.w. Podwyższenia Krzyża.

— Zagrzeb: Z inicjatywy Fakultetu Teologicznego Księży Jezuitów w Chorwacji zorganizowane zostało sympozjum nt. praw człowieka.

4 — W Polsce w wielu kościołach na Śląsku i w Zagłębiu Wałbrzyskim odbyły się tradycyjne nabożeństwa ku czci św. Barbary. Uczestniczyły w nich tysiące górników.

5 — W wieku 57 lat zmarł tragicznie biskup pomocniczy diecezji gdańskiej Kazimierz Józef Kluz.

12 — Kanton (ChRL): Udostępniona została dla sprawowania kultu miejscowa katedra zamknięta i zdewastowana w okresie tzw. „rewolucji kulturalnej”. W ChRL czynnych jest 120 kościołów katolickich i 140 protestanckich.

12 — Rzym: Jan Paweł II przyjął na audiencji amerykańskiego sekretarza stanu George'a Shultza.

16 — Katowice: W kościołach katowickich odprawione zostały Msze św. za górników, którzy zginęli 16 grudnia 1981 roku w kopalni „Wujek”.

— Odbyła się uroczystość wręczenia Nagrody Specjalnej OdiSS ordynariuszowi katowickiemu bp Herbertowi Bednorzowi.

17 — Rzym: Ogłoszono 3 dekrety w sprawach dotyczących procesów beatyfikacyjnych m.in. o heroicznym życiu służi Bożej Jadwigi Borzęckiej, współzałożycielki Zgromadzenia SS. Zmartwychwstańców.

20 — Rzym: Opublikowano tekst orędzia Jana Pawła II na XVI Światowy Dzień Pokoju (1.1.1983) obchodzony pod hasłem: „Dialog na rzecz pokoju — wyzwaniem naszych czasów”.

— Ojciec św. mianował abp Mario Schierano przewodniczącym Centralnego Komitetu d/s Świętego Roku Odkupienia. Sekretarzem Komitetu został o. Rajmund Spiazzi OP.

25 — Rzym: Ojciec św. odprawił pasterkę w bazylice św. Piotra. W późniejszym czasie Papież wygłosił orędzie o narodzinach i o udziale bógostwa „Urbi et Orbi”.

28 — Diecezja kielecka obchodziła 100-lecie istnienia.

28-1.1. — Rzym: Odbyło się europejskie spotkanie młodzieży zorganizowane przez ekumeniczną wspólnotę z Talze.

Opracował: ks. Henryk PIECHA

Na marginesie

Minęły Święta Bożego Narodzenia. Mały Bóg, który jest z nami, w naszych domach, niesie z sobą nadzieję życia, nadzieję lepszego jutra. Cieszymy się, że w wielu rozłączonych dotąd rodzinach znowu byliśmy razem z rodzicami, z rodzeństwem, z dziećmi. Nie możemy jednak zapominać, że wiele rodzin cierpi jeszcze rozłąkę. Myślimy o nich z powagą w radosnych, świątecznych chwilach — i myślimy nadal.

Zyczymy sobie lepszego nowego roku, przede wszystkim tego — aby w naszych rodzinach i w naszych środowiskach było więcej Boga, więcej prawdy, więcej życzliwości i wzajemnego zrozumienia, więcej solidarności. Przez tak trudny, ubiegły rok przeżyliśmy wiele nieszczęść, wiele udręk i niepokoju. Ale najważniejsze, że w ogromnej większości przypadków uratowana zo-

stała wiara w podstawowe wartości ludzkie i społeczne, że zachowaliśmy wiarę w sens społecznego działania i w jego uczciwość. Bez tych wartości i bez tej wiary wychodzenie z kryzysu społecznego i gospodarczego nie byłoby możliwe, a aktywność ludzka nie miałaby głębszego sensu. Rzeczywista jedność moralna narodu oparta o wiarę i społeczne ideały jest największą naszą siłą, która pozwala mieć nadzieję na budowę przyszłości. Chrońmy ją przed zwątpieniem i rezygnacją a także przed oderwaniem od życia marzeniami i nietolerancją.

Większy wysiłek i większa gospodarność zarówno wytwórców jak i konsumentów są niezbędne, aby wyjść z kryzysu. Ale nie dadzą rezultatów, jeśli nie będzie im towarzyszyła znacznie lepsza organizacja, znacznie lepsze

stosunki międzyludzkie w społeczeństwie i przekonanie o konieczności obrony swoich praw. Porządek i rozwój społeczny może opierać się bowiem tylko na rzeczywistej społecznej zgodzie i przekonaniu.

Nie mam złudzeń, że będzie nam szybko wiele lepiej pod względem materialnym, ale możemy i powinniśmy życzyć sobie wzajemnie lepszego życia społecznego. Życzymy sobie spokoju, rozważli, odwagi i wytrwałości, bez czego nie przekroczymy wysokich progów wielu urazów z jednej i zniechęcenia z drugiej strony. W każdym miejscu i czasie tworzyć jakość i wartości ludzkie. I to w skali społecznej, ale od podstaw. Niech nasze parafie staną się ośrodkami życia społecznego, inspiracji i inicjatywy, samopomocy, samokształ-

cenia i współdziałania. Niech nasze rodziny podejmują coraz szersze współdziałania w zakresie wychowania, życia kulturalnego i codziennej współpracy. Niech nasze kregi koleżeńskie będą otwarte ku innym i bardziej ambitne w swych zainteresowaniach. Niech w organizacjach, w których pracujemy i działamy będzie więcej autentyzmu i rzetelności, mądrości i odwagi cywilnej.

Te moje życzenia mogą się komuś wydać bardzo skromne i bardzo ogólne, ale dotyczą one najważniejszych zasad, według których możemy postępować na drodze do Królestwa, która w każdym miejscu i w każdym czasie jest trudna. Jeżeli zaś postępujemy po tej drodze to zarówno Ewangelia jak i doświadczenie mówią nam, że inne wartości „będą nam przydane”.

25-LECIE ODDZIAŁU TOWARZYSTWA TEOLOGICZNEGO WE WROCŁAWIU

Wrocław, należy — obok Lublina, Warszawy, Krakowa i Poznania — do akademickich ośrodków teologicznych w naszym kraju. Od października 1947 r. funkcjonuje tu Arcybiskupie (Wyższe) Seminarium Duchowne. Niestety w chwili jego reaktywowania nie udało się, mimo usilnych zabiegów ówczesnego administratora apokryfistycznego ks. dra Karola Milika i rektora — ks. dra Józefa Marcinowskiego, stworzyć w nadodrzańskim grodzie Wydziału Teologicznego. Władze centralne w Warszawie nie czyniły w tym względzie żadnych istotnych przeszkód; jego reaktywowanie leżało bowiem na linii jak najlepiej pojętej racji stanu.

Myśl powołania niezależnego ośrodka akademickiego podjął pod koniec lat pięćdziesiątych (od 1958 r.) i na początku lat sześćdziesiątych ogromnie zasłużony dla katolickiego Opola i Wrocławia — w powojennej rzeczywistości — ks. bp dr Paweł Latusek, utalentowany organizator, wieloletni rektor Wrocławskiego Seminarium Duchownego (1958-1970) i przez pewien okres profesor teologii pastoralnej na Katolickim Uniwersytecie w Lublinie. Mając potrzebne poparcie ówczesnego ordynariusza wrocławskiego — bpa dra Bolesława Kominka, na mocy specjalnego pozwolenia prefekta Kongregacji ds. Uniwersytetów i Seminarium (dziś: Sacra Congregatio pro Institutione Catholica) — G. Pizardo, zorganizował w 1964 r. Akademickie Studium Teologiczne, które w lutym 1968 r. zostało przekształcone — na skutek jego nieustraszonego zabiegów — w Wydział Teologiczny. Sprawa reaktywowania Wydziału Teologicznego we Wrocławiu była rzeczą niesłychanie trudną i złożoną, wskutek nieuregulowanej, pod względem kanonicznym, administracji kościelnej i na terytorium Polski zachodniej i północnej.

Rozwijające się po wojnie, w sposób bardzo prężny, wrocławskie środowisko naukowe wymagało instytucji, która by aktywizowała pracę naukową profesorów miejscowego Seminarium Duchownego. Celom tym służył od 25 lat Oddział Polskiego Towar-

zystwa Teologicznego, powołany decyzją ordynariusza wrocławskiego bpa Bolesława Kominka w listopadzie 1957 r. za kadencji rektorskiej niezwykle zasłużonego dla wewnętrznego życia kleru, inteligencji katolickiej oraz wiernych dolnośląskiej archidiecezji — ks. prałata Aleksandra Zienkiewicza. Oddziałem tym kieruje nieprzerwanie od jego powstania aż po dzień dzisiejszy biskup pomocniczy archidiecezji wrocławskiej — dr Wincenty Urban — (od 23.XI.1982 profesor zwyczajny).

Z okazji srebrnego jubileuszu tej tak bardzo potrzebnej i zasłużonej instytucji naukowej, odbyły się w dniu 17 listopada ub. roku w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu uroczystości jubileuszowe. O godz. 16 w kaplicy seminaryjnej metropolita wrocławski abp dr Henryk Gulbinowicz odprawił uroczystą Mszę św. koncelebrowaną; przed jej rozpoczęciem bp prof. Wincenty Urban w słowie wstępnym nakreślił historię Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego we Wrocławiu, wskazując jednocześnie na jego użyteczność dla miejscowego ośrodka nauki katolickiej. Doniosłość rozwoju katolickiej nauki teologicznej uwytknił także w swej homilii dostojny celebans abp Henryk Gulbinowicz; podkreślił on jednocześnie znaczenie kształtowania świeżej myśli teologicznej na miarę potrzeb dzisiejszej rzeczywistości, przeciwnie wrogim dla Kościoła sekularyzmem; ponadto wskazał również na potrzebę rozwijania, tak przez duchownych jak i świeckich, dialogu człowieka z Bogiem, gdyż tylko on warunkuje autentyczny rozwój żywej wiary.

W uroczystej Mszy św. wzięli udział biskupi pomocniczy archidiecezji: bp dr Tadeusz Rybak oraz bp dr Adam Dyczkowski, członkowie Kapituły Metropolitalnej, profesorowie i członkowie Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego we Wrocławiu z ks. prof. dr Janem Krucią, prorektorem Wydziału Teologicznego, moderatorzy i alumn; ośrodek naukowy nyskopolski reprezentował ks. doc. dr Kazimierz Dola.

Dруга część uroczystości odbyła się w auli miejscowego Seminarium. W jej programie znalazła się także uroczysta promocja doktorska ks. Henryka Pawluka, kapłana diecezji opolskiej. Jego promotorem był przewodniczący Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego — bp prof. Wincenty Urban; Warto dodać, iż wszystkie dysertacje doktorskie jakie napisano na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu, od chwili jego reaktywowania, powstały na seminarium z historii Kościoła pod kierunkiem bpa prof. Wincentego Urbana. Uroczystej promocji doktorskiej przewodniczył — obok promotora — ks. rektor prof. J. Majka.

Po promocji rozpoczęła się właściwa część akademii; przewodniczył jej ks. prałat dr Stanisław Turkowski, kierownik Wydziału Katechetycznego Kurii Metropolitalnej oraz dyrektor pomaturalnego Studium Katechetycznego we Wrocławiu. Wygłoszono trzy referaty; prelegentami byli: bp prof. W. Urban, który przedstawił historię Polskiego Towarzystwa Teologicznego; ks. prof. Roman Rogowski, który wygłosił interesujący wykład pt.: „Duch św. i Teolog”, wskazując w nim m.in. na potrzebę uprawiania teologii przez ludzi świeckich, którzy lepiej, aniżeli duchowni, potrafią rozpoznawać w świecie znaki czasu. Uprawiana przez nich teologia będzie — zdaniem mówcy — nie tylko bardziej powiązana z życiem a przez to i siłą faktu bardziej atrakcyjna, ale również stanie się bardziej zrozumiała dla szerokich kręgów społeczeństwa w tym także i ludzi niewierzących. „Duchowość św. Gertrudy Wielkiej z Helfty” (+1302) była treścią ostatniego referatu, wygłoszonego przez ks. J. Swastka. Sw. Gertruda była pierwszą wielką inicjatorką nabożeństwa do Serca Bożego; wszystkie bowiem wezwania litanijskie do Najśw. Serca Pana Jezusa w obecnej formie znajdują się w jej pismach. Uroczystości jubileuszowe zakończyły się wspólną agapą w jadalni profesorskiej Wyższego Seminarium Duchownego.

Ks. Józef SWASTEK

Przeczytaliśmy

Interpelacja poselska Karola Małcużyńskiego złożona na posiedzeniu Sejmu 3.XII.1982 r.:

Moje pytanie pominię kwestie formalno-prawne, bo jak mi wiadomo, ZASP wniesie w przewidzianym terminie i trybie odwołanie od tej decyzji. Co interesuje dużą część środowisk twórczych i zapewne Wysoką Izbę — to aspekty i efekt polityczny tego posunięcia. Nastąpiło ono w momencie, gdy w środowisku aktorskim w związku z nadziejami na normalizację życia w kraju dojrzewała myśl o zaprzestaniu bojkotu radia i telewizji. W tym samym czasie, znając zapewne te nastroje, zabrał głos wysoki autorytet moralny, jakim jest niewątpliwie Prymas J. Glemp. On również wyraził nadzieję, by nie powiedzieć życzenie, że wkrótce zobaczymy naszych aktorów także i na małym ekranie. W tym samym czasie toczyły się, a nawet wcześniej, bo 26 listopada, rozmowy Komitetu ds. Radia i Telewizji z przedstawicielami ZASP-u na temat warunków i zasad profesjonalnych, materialnych i innych dotyczących występów aktorów w radiu i telewizji. W ciągu ostatnich dwóch dni toczyły się rozmowy co do publicznego wystąpienia przed kamerami telewizji prezesa ZASP-u, znakomitego aktora Andrzeja Szczepkowskiego. W chwili redagowania tego przemówienia i kolegiatnej na jego temat dyskusji w prezydium ZASP-u, prezes Szczepkowski został wezwany do Urzędu miasta, gdzie doręczono mu decyzję o rozwiązaniu jego Związku. Zapytuję Pana, Panie Ministrze, jakie były motywy polityczne tych decyzji? Zapytuję również, czy przy spodziewanej negatywnej reakcji środowisk twórczych jest to dobrym wstępem do uformowania, powołanej już ustawą Sejmu, Narodowej Rady Kultury? Chciałbym też spytać, czy prawdą jest, jak podaje to w swoim liście do członków Stowarzyszenia Filmowców Polskich prezes Andrzej Wajda, że jako jeden z warunków odwołania tego stowarzyszenia wysunęłyby się żądania usunięcia kilku osób z prezydium, w tym też prezesa Wajdy? W związku z tym pytam również, jakie są zamiary rządu co do przyszłości Stowarzyszenia Filmowców Polskich i również nadal zawieszono Związek Literatów Polskich? Zapytuję, czy rząd ma zamiar rozwiązać wszystkie organizacje, z którymi dialog jest trudny i których demokratycznie wybrane władze są źle widziane? Czy wszystkie te posunięcia przysługują się do porozumienia ogólnonarodowego, w którym środowiska twórcze powinny odegrać ważną rolę?

„Ład” nr 36

Podobnie jak z prawami człowieka tak i z wolnością — nie istnieje ona niezależnie od okoliczności. Wolność wciela się w społeczeństwo i jego instytucje. Jest związana z porządkiem społecznym, naruszenie tego porządku może narazić na szwank tkwiące w nim swobody. Wolność jest związana z siłą, tylko wiele zróżnicowanych „sił” wzajemnie się kontrolujących może uchronić „siłę” przed zdegenerowaniem się w przemoc. Wolność w państwie uzależniona jest więc od przestrzegania zasady podziału władz: wykonawczej, ustawodawczej, sądowniczej. Władze te stanowią kontrolujące się wzajemnie „siły”. Brak równowagi między nimi zagraża wolności, na przykład wtedy, gdy parlament staje się nie forum debaty i ścierania się sprzecznych interesów, lecz instrumentem rządowej propagandy.

P. Kłoczowski
„Twórczość” nr 5

PRASA KOŚCIELNA W KRAJACH SKANDYNAWSKICH

Katolicy w krajach skandynawskich żyją w diasporze. Na ogólną liczbę ok. 22 mln mieszkańców Skandynawii zaledwie 135 tys. wyznaje katolicyzm. Wśród nich znaczną część stanowią imigranci, uchodźcy i „gastarbeiterzy”. W samej tylko Szwecji katolicy rekrutują się z ok. 35 narodowości. Każdy z krajów skandynawskich posiada własne biskupstwo.

Pomimo „niewielkiej” liczby, katolicy mają do dyspozycji własną prasę kościelną. W każdym z krajów skandynawskich ukazuje się „urzędowa” gazeta kościelna oraz szereg periodyków katolickich — są to czasopisma przeznaczone dla określonych grup społecznych, np. młodzieży, robotników czy inteligencji, bądź też biuletynów wydawane przez parafie. Nie ukazuje się ani jeden dziennik katolicki. Wszystkie czasopisma mają niskie nakłady, co odpowiada niewielkiej liczbie katolików.

Dania licząca 5,2 mln mieszkańców i tylko 25 tys. katolików ma najstarsze tradycje w dziedzinie katolickiej prasy kościelnej wśród państw skandynawskich. W 1853 roku, a więc wkrótce po wejściu w życie duńskiej „konstytucji” (rok 1849) gwarantującej katolikom wolność wyznania, ukazał się pierwszy numer gazety kościelnej, wydawanej nieprzerwanie do dnia dzisiejszego. Jest to więc jedna z najstarszych gazet diecezjalnych w świecie. W ciągu lat zmieniała ona swój wygląd i nazwę. Obecnie ukazuje się pod nazwą „Katolsk Orientering” 20 razy do roku w nakładzie 14 tys. egzemplarzy i rozsyłana jest darmowo wszystkim katolickim rodzinom w kraju. Gazeta finansowana jest z ofiar składanych przez duńskich katolików. Poza tym ukazuje się w Danii dwumiesięcznik „Magasin” — czasopismo poświęcone „nowej myśli chrześcijańskiej” w współczesnym przemianom w Kościele.

Również w ubiegłym wieku (1889 rok) założony został tygodnik kościelny w Norwegii. Przyjął on nazwę od imienia norweskiego świętego „St. Olav” (św. Olaf). Obecnie gazeta ukazuje się dwa razy w miesiącu. Oprócz tego wydawany jest dwumiesięcznik „Broen” (Most). Czasopismo to dostarczane jest bezpłatnie wszystkim rodzinom katolickim. W Norwegii na 4 mln mieszkańców przypada 5 tys. katolików.

W Szwecji (8 mln mieszkańców — 102 tys. katolików) od 1926 roku ukazuje się „Katolsk Kyrkotidning” (Katolicka Gazeta Kościelna). Wydawana jest 22 razy do roku w nakładzie 4 tys. egzemplarzy. Wielkie uznanie zdobył sobie katolicki miesięcznik społeczno-kulturalny „Signum” (nakład: 1600 egzemplarzy) ukazujący się od 1976 roku. Zastąpił on najstarsze, założone w 1920 roku, ogólnoskandynawskie, katolickie czasopismo kulturalne „Credo”, i połączony został z wydawanym od 1963 roku dwutygodniowym biuletynem informacyjnym KIT („Katolsk Informationsjängst”). Wśród prenumeratorów „Signum” katolicy stanowią ok. jedną trzecią.

Finlandia posiada 4,7 mln mieszkańców, w tym 3300 katolików. Ukazuje się tam 10 razy do roku czasopismo „Fides” w nakładzie ok. 3 tys. egzemplarzy. Godna uwagi jest działalność katolickiego centrum informacyjnego KATT (Katholinen tildotuskeskus). Wydaje ono biuletyn informacyjny o tej samej nazwie przeznaczony dla prasy, radia i telewizji.

Również Islandia (220 tys. mieszkańców, w tym 1500 katolików) ma swoje własne czasopismo. Od 1926 roku ukazuje się tam kwartalnik „Merki Krossins” (Znak Krzyża).

Prawie wszystkie ukazujące się w krajach skandynawskich czasopisma kościelne założone zostały przez duchownych i początkowo przez nich były pro-

wadzone. Obecnie pracę redakcyjną i wydawniczą w dużej mierze przejęli katolicy świeccy. Wśród nich znajduje się wielu wykształconych dziennikarzy.

HP

NOWE PISMO MISYJNE

Od stycznia 1983 roku będzie się ukazywał nowy kwartalnik pt. „Misyjne Drogi”. Jest to bogato ilustrowane pismo formatu A-4, objętości 64 stron, kontynuacja przedwojennego „Oblata Niepokalanej”. Zamierza ono prezentować teologię misyjną, sylwetki misjonarzy, warunki i środowiska ich pracy, przyglądać się ich codziennemu życiu i opowiadać o ich doświadczeniach. Chce również omawiać warunki społeczno-gospodarcze i prezentować dziedzictwo kulturowe ewangelizowanych ludów. W ten sposób zamierza ukazywać misyjną działalność Kościoła w całym jej bogactwie kontekście. Pismo redagują Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej. Prowadzą oni ewangelizację misyjną od mroźnej Północy po skwarne Południe, nie powinno więc w nim zabraknąć ciekawych tematów. Pojedyncze egzemplarze można nabywać w księgarniach katolickich. Regularne otrzymywanie pisma gwarantuje prenumerata (500 zł rocznie), którą można wpłacać na adres: Administracja „Misyjnych Drog”, 60-102 Poznań, ul. Ostatnia 14, Bank PKO i Oddział w Poznaniu, nr konta 63513-58812-136.

GOŚĆ NIEDZIELNY

Wydawca: Kuria Diecezjalna w Katowicach
Redaktor naczelny: ks. Stanisław Tkocz
Adres Redakcji: ul. Wita Stwosza 16.
40-050 Katowice, telefon 511-887.
Telef. 031 5140 GOSC, skrytka pocztowa 158.
Rękopisy nie zamówionych Redakcją nie zwraca.
Wysyłka zagraniczną „Gościa Niedzielnego” zajmuje się Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw — Dział Prasy Eksportowej ul. Towarowa 28, 00-940 Warszawa.
Druk Prasowe Zakłady Graficzne RSW „P-K-R” Katowice, ul. Liebknechta 23.
Indeks: 10999 15742 Zam. 3208-72/82 B-6

GOŚC PIEDZIENNY

KALENDARZ NA ROK PAŃSKI 1983

<div>STYCZEŃ</div> <div>1 S Uroczystość Bożej Rodzicielki Maryi NOWY ROK 2 N II Niedziela 90 Narodzenia Pańskim Wlk. 1 Grzegorz z Nazjazu 3 P Danuty Genowefy 4 W Antelli, Eugeniusza 5 S Edwarda, Szymona 6 C Obławienie Pańskie Trzech Króli: Kacpra, Melchiora, Baltazara 7 P Raimunda, Lucjana 8 S Seweryna, Meksiana 9 N Święto Chrztu Pańskiego Juliana, Marceliny 10 P Jana Wilhelma 11 W Honoraty, Małdy 12 S Arkadiusza, Benedykta 13 C Weroniki, Hilarego 14 P Feliksa 15 S Arnolda, Pawła 16 N II Niedziela Zwykła Marcjusz, Włodzimierza 17 P Antoniego 18 W Małgorzaty, Piotra 19 S Henryka, Mariusza 20 C Fabiana, Sebastiana 21 P Agnieszki Jarosława 22 S Włodzisława, Józefa 23 N III Niedziela Zwykła Hieronima, Rajmunda 24 P Franciszka Salezego, Felicjana 25 W Nawrócenie św. Pawła 26 S Tymoteusza, Tytusa 27 C Anieli Melfi, Przybysława 28 P Tomasz z Akwinu 29 S Zdzisława, Józefa 30 N IV Niedziela Zwykła Hieronim, Teofil 31 P Jana Rosko, Ludwika</div>	<div>LUTY</div> <div>1 W Ięnego, Brygidy 2 S Święto Ofiarowania Pańskiego, Marii Miłosławej 3 C Błażeja, Oskara 4 P Joannę, Weronikę 5 S Agaty, Adelajdy 6 N V Niedziela Zwykła Pawła Miki i Towarzystwo, Doroty, Bohdana 7 P Teodora, Ryszarda 8 W Hieronima, Sebastiana 9 S Cyryla, Apolonii 10 C Scholastyki, Elwiry 11 P NMP z Lourdes, Lucjusza, Dezydery 12 S Euilii Modesta 13 N VI Niedziela Zwykła Grzegorza, Katarzyny 14 P Walentego 15 W Cyryla i Metodziego 16 S Patronów Europy 17 C Jowity, Zygryda 18 S Sroda Popielcowa, Danuty, Juliany 19 P Aleksandra Zbigniewa 20 S Symeona Konstancji 21 N Konrada, Arnolda 22 P I Niedziela W. Posty 23 S Leona, Ludmilla 24 W Piotra, Damiana, Eleonory 25 C Katedry św. Piotra Ap. 26 S Polikarpa, Izabeli 27 P Macieja, Bogusza 28 W Wiktora, Cezarego 29 S Aleksandra, Mirosława 30 N II Niedziela W. Posty 31 P Gabriela, Anastazji Romana, Ludmira</div>	<div>MARZEC</div> <div>1 W Albina, Antoniny 2 S Heleny, Pawła 3 C Kunegundy, Tyjana 4 P Kazimiera, Eugeniusza 5 S Fryderyka, Adrianny 6 N III Niedziela W. Posty 7 P Boży Jordana 8 W Perpetuy i Felicji 9 S Jana Bożego, Beaty 10 C Dzień Kobiet 11 P Franciszki, Brunona 12 S Cypliana, Marceliego 13 N Konstantyna, Ludosława 14 P Bernarda, Grzegorza 15 S IV Niedziela W. Posty 16 W Krystyny, Bożeny 17 P Małdy Leona 18 S Klemensa Dworzaka, Zdzisława, Oktawii 19 C Patryka, Gertrudy 20 S Cyryla Jerozolimskiego 21 P Józefa Oblubienca NMP 22 W Bogdana 23 N V Niedziela W. Posty 24 P Kłaudii, Eufemii 25 S Benedykta, Lubomira 26 W Katarzyny, Bogusława 27 C Pelagii, Feliksa 28 P Marka, Teodora 29 S Zwiastowanie Pańskie, Włodzisława 30 N Emanuela, Yekli 31 P Niedziela Palmowa Miki Pańskie, Lidii, Rynasta</div>	<div>KWIECIEŃ</div> <div>1 P Wielki Piątek 2 N Wielka Sobota 3 N Zmarłych wstawania Pańskiego 4 P Poniedziałek Wielkanocny 5 W Włosek Wielkanocny 6 S Sroda Wielkanocna 7 C Czwartek Wielkanocny 8 P Piątek Wielkanocny 9 S Sobota Wielkanocna 10 N II Niedziela Wielkanocna Michała, Makarego 11 P Leona, Filipa 12 W Juliana 13 S Marcina, Przemysława 14 C Waleriana 15 P Anstazji, Ludwiny 16 N Bernadety 17 S III Niedziela Wielkanocna Rudolfa, Roberta 18 P Bogusława, Apoloniusza 19 W Leona, Adolfa 20 S Mariana, Agnieszki 21 C Anzelma, Bartosza 22 P Leoni 23 S Sotera i Rajusa 24 N Wojciecha 25 P Patrona Polski 26 W IV Niedziela Wielkanocna Jerzego, Fidelisa 27 S Marka Ewangelisty 28 P MB Dobry Rado, Marzeny 29 C Zygry, Felicji, Teofil 30 S Piotra Chanela, Ludwika 31 P Katarzyny Sieniejskiej, Rity Piusa V, Donata</div>	<div>MAY</div> <div>1 N V Niedziela Wielkanocna Józefa Robolnika 2 P Alana, Zygmunta 3 W NMP Królowej Polski, Antuniny 4 S Florkana Patrona Hutników 5 C Waldemara, Ireny Apostołów 6 P Filipa i Jakuba Apostołów 7 S NMP Młki Łaski Bożej 8 N VI Niedziela Wielkanocna Stanisława Patrona Polski 9 P Dz. Zwiastowania, Grzegorza 10 W Izadora, Antonina 11 C Franciszka, Igi, Mity 12 S Włodzisławie Pańskie 13 P Serwacja, Roberta 14 S Macieja Ap., Bonifacio 15 N VII Niedziela Wielkanocna Zofii Jana 16 P Andrzeja Boboli 17 W Sławomira, Weroniki 18 C Jana, Eryka 19 S Iwony, Urbana 20 P Bernardyna ze Sieny 21 S Jana Nepomucena 22 N Uroczystość Zesł. Duchu Św. Zielona, Święta Włodzisława, Heleny 23 P NMP Młki Koscioła 24 W MB Wspomożycielki Wiernych, Maryi 25 S Zuzanny Joanny 26 C Beaty, Grzegorza 27 P Filipa, Nerusa, Pauliny 28 S Dzień Młki 29 N Augustyna z Canterbury 30 P Jaromira, Justa 31 W Uroczystość Trójcy Przenajświętszej Teodozji, Magdaleny</div>	<div>LISTOPAD</div> <div>1 W Uroczystość Wszystkich Świętych 2 S Dzień Zaduszny 3 C Marcina de Porres, Sylwii 4 P Karola Boromeusza, Olgierda 5 N Sławomira, Elżbiety 6 S XXXI Niedziela Zwykła 7 P Florencjusza 8 W Hadriana, Sewera 9 S Rocz Pośw. Bazylki 10 C Katarzyny, Andrzeja 11 W Leona Wlk., Ludmira 12 S Marcina z Tours, Teodora 13 N Józefa, Renaty 14 P XXXII Niedziela Zwykła Benedykta, Jana, Mateusza, Izaka, Krystyna 15 P Serafina Wlk., Leopolda 16 W Albert i Kolumba 17 S NMP Osiromamskiej 18 C Elżbiety Węgierskiej 19 P Rocz Pośw. Bazylki 20 W Ap. Piotra i Pawła 21 S Salomei Seweryna 22 N Uroczystość Jezusa Chrystusa — Króla Wszechświata 23 P Ofiarowania NMP, Janusza 24 W Cewilli Patronki Chórow 25 S Klemensa, Kolumbana 26 C Flory Emmy 27 P Katarzyny 28 W Patronki Kolejary 29 S Korołda, Sylwestra 30 P I Niedziela Adwenta Waleriana, Włodzisława 31 W Stefana, Zdzisława 32 S Saturnino, Błażeja 33 P Andrzeja Ap., Konstantego</div>	<div>GRUDZIEŃ</div> <div>1 C Natelli Elżbieta 2 P Baibiny, Pauliny 3 S Franciszka, Ksawerego 4 N II Niedziela Adwenta Barbary 5 P Janina Damascenkiego 6 W Saby, Krystyna 7 S Mikoleja, Emiliana 8 C Ambroży, Marcina 9 P Niepokalane Poczęcie NMP 10 S Lekcja Włostawa 11 N III Niedziela Adwenta Jozef, Euilii 12 P Joanny de Chantal, Aleksandra 13 W Kucji, Olypi 14 S Jana od Krzyża, Izadora 15 C Celiwy, Waleriana 16 P Albiny, Zdzisławy 17 S Łazarza, Olgierda 18 N IV Niedziela Adwenta Bogusława, Gracjana 19 P Eleonory, Dariusza 20 W Dominiki, Bogumila 21 S Piotra Kanizjusza, Tomasza 22 C Zenona, Honoraty 23 P Sławomira, Wiktora 24 S Adama i Ewy 25 N Uroczystość Narodzenia Pańskiego, Świętej Rodziny, Sześciopana 26 P Jezusa, Maryi i Józefa 27 W Jana Apostoła 28 S Ewangelisty 29 W Miodników Męczenników 30 C Cezarego 31 P Tomasza Dawida Eugeniusza, Irmidy Sylwestra, Melanii</div>
---	---	--	--	--	---	---